

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till räddningsnämnden

Datum:
2025-03-03

Diarienummer:
RÄN-2025-00029

Handläggare:
Johan Szymanski

Inbjudan från Föreningen Sveriges Räddningstjänster

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** gå med i Föreningen Sveriges räddningstjänster i ett år, samt
2. **att** under det året utvärdera om nämnden fortsättningsvis ska vara med i föreningen.

Ärendet

Föreningen Sveriges Räddningstjänster har bjudit in alla räddningstjänster i landet att vara med i föreningen.

Beredning

Ärendet har beretts av tjänstepersoner vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Flera av landets brandchefer har uppfattat att det saknas en branschorganisation för räddningstjänsten och att Sveriges kommuner och regioner (SKR) inte har den förmågan idag. Under 2024 genomfördes en utredning som ledde fram till förslaget att bilda föreningen Sveriges räddningstjänster (FSR).

FSR bildades 29 januari 2025. FSR har som syfte att Sveriges räddningstjänstorganisationer ska karaktäriseras av effektivt resursutnyttjande, god hållbarhet och en god kultur samt strategisk framåtsyftande. Detta ska uppnås genom att FSR

- banar väg för utveckling av räddningstjänsternas ansvarsområden.
- är en stark röst som kan driva opinion och skapa medial uppmärksamhet.

- är ett forum för kunskapsutveckling i ett brett perspektiv.

En första konferens, "Räddningstjänst 2025" är planerad i Helsingborg den 14–15 maj 2025. Konferensen ska vara en mötesplats för brandchefer, politiker och beslutsfattare inom räddningstjänsten i Sverige.

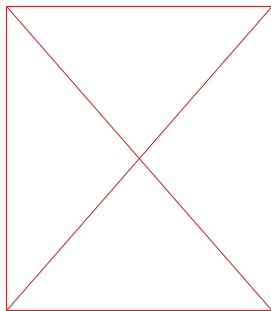
Vid bildandemötet av föreningen stod det klart att branschen inte är enad i behovet av en branschförening, exempelvis valde Storstockholms brandförsvaret, Räddningstjänsten Storgöteborg, Räddningstjänsten Syd och räddningstjänsten Jönköping att inte stödja föreningen utan anser bland annat att SKR bör vara den enade kraften.

Kostnaden för räddningsnämnden för att vara med i föreningen är 30 000 kr/år.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-03-03
- Bilaga 1, Informationsbrev och inbjudan att vara med i föreningen FSR
- Bilaga 2, Stadgar för Föreningen Sveriges Räddningstjänster FSR
- Bilaga 3, Utredning - Finns det någon anledning att bilda en branschorganisation 2024-03-18

Johan Szymanski
Brandchef

Informationsbrev 4

från Föreningen Sveriges Räddningstjänster –
Februari 2025

I detta informationsbrev

Föreningens verksamhet	2
Inbjudan att bli medlem i föreningen.....	2
Medlemsavgift	3
Rapport från föreningens bildandemöte.....	3
Föreningens första årsmöte den 15 maj i Helsingborg.....	4
Räddningstjänst 2025, Helsingborg, 14-15 maj	4

Föreningen Sveriges Räddningstjänster, FSR, har som syfte är att stärka de kommunala räddningstjänsternas verksamhet genom att:

- Bana väg för utveckling av räddningstjänsternas ansvarsområden.
- Vara en stark röst som kan driva opinion.
- Vara ett forum för kunskapsutveckling i ett brett perspektiv.

Föreningen avser vara en stark och relevant partner till viktiga aktörer. Föreningen ska **inte** vara en arbetsgivarorganisation, driva frågor om organisationsformer eller begränsa enskilda räddningstjänster eller andra samarbeten.

Föreningens verksamhet

Från styrelsens sida vill vi börja med att tacka för förtroendet att driva FSR under föreningens första månader!

Styrelsen har en rad praktiska utmaningar som vi arbetar med inledningsvis, exempelvis att registrera föreningen, ordna hur föreningens ekonomi ska hanteras, upphandla revisor, och ordna med en webb-plats.

Blicken är dock riktad mer långsiktigt framåt. Till FSR:s första årsmöte i maj ska förslag till verksamhetsplan och medlemsavgift för 2026 tas fram. Det finns en rad frågor av strategisk karaktär att ta ställning till, exempelvis styrelsens storlek. En mindre styrelse, som nuvarande, är behändig när det är mycket praktiskt arbete som ska genomföras. En större styrelse erbjuder dock bättre möjligheter för representation ur flera aspekter.

Styrelsen har, utöver det praktiska frågorna nämnda ovan, valt att fokusera arbetet på skapandet av mötesplatser och utbildningar. Styrelsen bedömer att för att ta steget till att driva opinion krävs ett rejält arbete som involverar medlemmarna och demokratiskt formar någon form av åsiktsprogram. Innan det är gjort kan sannolikt mötesplatserna bidra till att fler räddningstjänstorganisationer ges möjlighet att bidra med och göra sina röster hörda.

Vi vet att det finns frågetecken beträffande hur föreningen kommer att fungera framledes. Svaret på den frågan tror vi är att det beror helt på hur medlemmarna väljer att den ska fungera. Från styrelsens sida välkomnar vi förslag och synpunkter på det vi gör och det ni tycker att vi borde göra. Vi har redan fått mycket bra återkoppling att arbeta med, något som är mycket hjälpsamt! Fortsättning följer.

Inbjudan att bli medlem i föreningen

Med detta informationsbrev vill vi bjuda in er att bli medlem i Föreningen Sveriges Räddningstjänster. Föreningens stadgar bifogas.

För att bli medlem och registrerad i föreningen behöver ni skicka in följande uppgifter via mejl.

- Räddningstjänstorganisations namn.
- Namn och kontaktuppgifter till den som företräder organisationen.
- Vilka kommuner som ingår i organisationen.
- Antal invånare per den 31 december 2024.
- Faktureringsadress.

Ni skickar uppgifterna till christer.angehov@rtmd.se senast den 31 mars. En officiell mejladress för FSR är under upprättande men är ännu inte klar.

Medlemsavgift

Vid bildandemötet beslutades att årsavgiften för det första verksamhetsåret, vilket kommer vara år 2025, ska vara 5 000 kronor per påbörjat antal 50 000 invånare i medlemmens geografiska område. Detta innebär att den lägsta avgiften blir 5 000 kronor, och för den räddningstjänstorganisation som har invånarantal mellan 50 000–99 999 invånare blir årsavgiften 10 000 kronor osv.

Vi har en utmaning i att medlemsavgiften ska vara betald senast den 31 mars. Styrelsen ser över vilka möjligheter att hantera detta på bästa sätt.

Medlemsavgift ska erläggas innan föreningens årsmöte den 14 maj. Avgiften är en förutsättning för att räddningstjänstorganisationen ska ha rösträtt under årsmötet. Utan erlagd avgift kommer ingen rösträtt ges.

För de som önskar bli medlemmar kommer information om hur betalning av medlemsavgift ska ske att skickas till medlemsföreträdaren.

Rapport från föreningens bildandemöte

Den 29 januari 2025 genomfördes ett digitalt möte med ca 52 deltagare för att formellt bilda Föreningen Sveriges Räddningstjänster, FSR. Mötet beslutade att bilda föreningen med följande röstsiffror.

• Antal röster för bildande	43
• Antal nedlagda röster	6
• Antal röster mot bildande	3

Mötet beslutade också om att anta stadgarna enligt utskickat förslag, föreningens medlemsavgift för 2025 samt valde styrelse och valberedning fram till årsmötet. Protokoll är upprättat och bifogas. Protokollet kommer att med fysiska påskrifter av justeringspersonerna då inte alla myndigheter accepterar digitala underskrifter. Styrelsen finner ni uppräknade med kontaktuppgifter längre ned.

Till valberedning valdes Andreas Hoff, förbundsdirektör, Räddningstjänsten Höga Kusten-Ådalen, (sammankallande), Emma Nordwall, förbundsdirektör, Räddningstjänsten Skåne Nordväst, och Cecilia Uneram, förbundsdirektör, Södertörns Brandförsvärsförbund.

Föreningens första årsmöte den 15 maj

I samband med konferensen Räddningstjänst 2025 kommer föreningens första årsmöte att genomföras i Helsingborg den 15 maj 2025 med start klockan 14.00. Ambitionen är att mötet så kunna genomföras som ett så kallat hybridmöte som möjliggör deltagande såväl på plats som virtuellt. Mer information och kallelse kommer.

Räddningstjänst 2025 i Helsingborg 14-15 maj

Räddningstjänst 2025 är en ny konferens och mötesplats för räddningschefer, förbunds- direktörer, politiker och beslutsfattare inom räddningstjänsten i Sverige. Konferensen är ett samarbete mellan Föreningen Sveriges Räddningstjänster och Informationsbolaget. Konferensen genomförs den 14-15 maj 2025 i Helsingborg.

Det förändrade omvärldsläget har gjort behovet av nätverkande och mötesplatser är viktigare än någonsin. Räddningstjänst 2025 erbjuder en unik möjlighet att mötas, utvecklas och tillsammans arbeta för en starkare och mer resiliert räddningstjänst.

Under Räddningstjänst 2025 samlas vi för att diskutera och debattera aktuella frågor, strategiska utmaningar och framtidens räddningstjänst. Tillsammans med samhällsaktörer, opinionsbildare och beslutsfattare skapar vi en arena för viktiga samtal och kunskapsutbyte.

Mer information publiceras på www.raddningstjanst2025.se. Sidan uppdateras kontinuerligt med anmälningslänkar och mer information.

Mer information kommer i nästa informationsbrev.

Med vänliga hälsningar,

Styrelsen för FSR

Ordförande Anders Ahlström,
räddningschef,
Norrtälje kommun
anders.ahlstrom@norrtalje.se

Vice ordförande Sofia Martinsson,
räddningschef,
Sörmlandskustens räddningstjänst
sofia.martinsson@nykoping.se

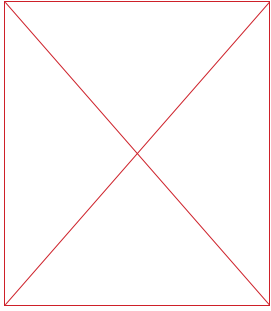
Kassör Ulf Lago, förbundsdirektör,
Räddningstjänsten Östra Götaland
ulf.lago@rtog.se

Roger Almgren, räddningschef,
Samhällsskydd Mellersta Skaraborg
roger.almgren@falkoping.se

Ante Mikacic, räddningschef,
Alingsås-Vårgårda
Räddningstjänstförbund
ante.mikacic@avrf.se

Tora Åström, chef Förebyggande,
Medelpads räddningstjänstförbund
tora.astrom@rtjmedelpad.se

Christer Ängelöv, förbundsdirektör,
Räddningstjänsten Mälardalen
christer.angelov@rtmd.se

STADGAR

Stadgar

för Föreningen Sveriges Räddningstjänster, FSR,
antagna vid bildandemöte den 29 januari 2025

Innehåll

Allmänna bestämmelser	3
§ 1 Namn, organisationsnummer och säte	3
§ 2 Ändamål och syfte	3
§ 3 Beslutande organ.....	3
§ 4 Verksamhets- och räkenskapsår.....	3
§ 5 Stadgeändring	3
§ 6 Upplösning av föreningen	3
Föreningens medlemmar	4
§ 7 Medlemmar.....	4
§ 8 Stödmedlemmar	4
§ 9 Uteslutning.....	4
Årsmöte och extra årsmöte	4
§ 10 Tidpunkt för och kallelse till årsmöte och extra årsmöte.....	4
§ 11 Förslag att behandlas av årsmöte.....	5
§ 12 Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt	5
§ 13 Beslutsmässighet	5
§ 14 Beslut och omröstning	5
§ 15 Valbarhet	5
§ 16 Ärenden vid årsmötet.....	6
§ 17 Extra årsmöte	6
Valberedning.....	7
§ 18 Valberedningens sammansättning och åligganden.....	7
Revision.....	8
§ 19 Revision	8
Styrelsen	8
§ 20 Sammansättning	8
§ 21 Styrelsens åligganden	8
§ 22 Kallelse, beslutsmässighet och omröstning.....	9
§ 23 Överlåtelse av beslutanderätten	9

Allmänna bestämmelser

§ 1 Namn, organisationsnummer och säte

Denna förening heter Föreningen Sveriges Räddningstjänster och kallas även för FSR. Föreningen bildades 2025 och dessa stadgar antogs 2025-01-29. FSR har sitt säte i Stockholm stad och dess organisationsnummer är nnnnnn-nnnn.

§ 2 Ändamål och syfte

Föreningen har som syfte att Sveriges räddningstjänstorganisationer ska karaktäriseras av

- effektivt resursutnyttjande,
- god hållbarhet och en god kultur, och
- strategiskt framåtsyftande

genom att FSR

- banar väg för utveckling av räddningstjänstorganisationernas ansvarsområden,
- är en stark röst som kan driva opinion och skapa medial uppmärksamhet, och
- är ett forum för kunskapsutveckling i ett brett perspektiv.

§ 3 Beslutande organ

Föreningens beslutande organ är årsmöte, extra årsmöte och styrelsen.

§ 4 Verksamhets- och räkenskapsår

Föreningens verksamhets- och räkenskapsår är kalenderår.

§ 5 Stadgeändring

Ändring av dessa stadgar kan ske genom beslut av ordinarie eller extra årsmöte. Stadgeändring träder i kraft efter att årsmötesprotokollet justerats.

§ 6 Upplösning av föreningen

För upplösning av föreningen krävs beslut på två på varandra följande möten (årsmöten eller extra årsmöten), med minst fyra (4) veckors mellanrum. I beslut om upplösning av föreningen ska föreningens tillgångar skänkas enligt det sista mötets beslut.

Föreningens medlemmar

§ 7 Medlemmar

FSR vänder sig till alla kommunala räddningstjänstorganisationer i Sverige. Medlem är den kommunala räddningstjänstorganisation som efter ansökan till FSR, med namn på den person som företräder medlemmen (medlemsföreträdare), beviljas medlemskap av styrelsen och erlägger beslutad medlemsavgift.

§ 8 Stödmedlemmar

FSR vänder sig också till myndigheter, organisationer, företag och fysiska personer med verksamhet relaterad till eller intresse för räddningstjänst.

Stödmedlem är den som efter ansökan till FSR, med namn på den person som företräder stödmedlemmen (stödmedlemsföreträdare), beviljas medlemskap av styrelsen och erlägger beslutad stödmedlemsavgift.

Stödmedlem har rätt att

- delta i föreningens utbildningar och konferenser,
- ta del av föreningens rapporter, tidskrift, nyhetsbrev och andra publikationer, samt
- ta del av övriga erbjudanden som styrelsen fattar beslut om.

§ 9 Uteslutning

Medlem eller stödmedlem som styrelsen bedömer skadar föreningens intressen eller motarbetar dess verksamhet kan efter styrelsens beslut uteslutas ur föreningen.

Årsmöte och extra årsmöte

§ 10 Tidpunkt för och kallelse till årsmöte och extra årsmöte

Årsmötet, som är föreningens högsta beslutande organ, hålls före utgången av maj månad på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Kallelse till årsmötet ska skickas till medlemmarnas e-postadresser senast sex (6) veckor innan årsmötet. I kallelsen ska anges att följande årsmöteshandlingar finns tillgängliga senast två (2) veckor före mötet:

- Verksamhets- och förvaltningsberättelser
- Revisorernas berättelser
- Förslag till verksamhetsplan och budget
- Valberedningens förslag

- Styrelsens förslag
- Inkomna motioner med styrelsens yttrande
- Förslag till dagordning för mötet

§ 11 Förslag att behandlas av årsmöte

Förslag får lämnas av såväl medlem (motion) som styrelsen (proposition) att behandlas av årsmöte. Motion från medlem ska vara styrelsen tillhanda senast den 31 januari. Styrelsen ska till årsmötet avge skriftligt yttrande över motion.

§ 12 Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt

Medlem som har betalat årets medlemsavgift senast den 31 mars och närvarar på mötet har rösträtt. Rösträtten gäller den medlemsföreträdare som har anmälts till FSR. Som närvaro räknas både fysisk och digital närvaro. Rösträtt får inte utövas genom fullmakt.

Styrelsens medlemmar har yttrande- och rösträtt, dock inte i fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.

Stödmedlemmar har yttranderätt men inte förslagsrätt till eller rösträtt på årsmötet

§ 13 Beslutsmässighet

Mötet är beslutsmässigt med det antal röstberättigade medlemmar som är fysiskt eller digitalt närvarande på mötet.

§ 14 Beslut och omröstning

Beslut i val och omröstningar sker genom acklamation eller genom handuppräckning om votering begärs. Om medlem så begär ska val ske slutet.

Alla frågor utom val avgörs genom absolut majoritet (mer än hälften av de möjliga rösterna från närvarande medlemmar). Vid omröstning som inte avser val gäller vid lika röstetal det förslag som biträds av ordföranden vid mötet.

Val avgörs genom relativ majoritet (den som erhållit högst antal röster är vald). Vid val ska i händelse av lika röstetal lottdragning genomföras för att avgöra vilken av de personer som har lika röstetal som ska ges förtroendeposten.¹

§ 15 Valbarhet

Valbar till styrelsen är den som är lämpad för uppdraget. Närmare beskrivning av vad som gör en person lämpad för att ingå i styrelsen framgår i instruktionen till valberedningen i § 18 *Valberedningens sammansättning och åligganden*.

¹ I det fall val av en grupp förtroendevalda genomförts är det endast i det fall lika röstetal rör de personer som fyller upp den/de sista posterna, det vill säga de som har minst antal röster. Om så sker kan årsmötet välja att genomföra ytterligare en omröstning beträffande endast de berörda personerna med lika röstetal.

Valbar till valberedningen samt ordförande för årsmöte är medlemsföreträdare.

Anställd i FSR får inte väljas till ordförande eller ledamot i styrelsen, till valberedningen eller till ordförande för årsmöte.

§ 16 Ärenden vid årsmötet

Vid årsmötet ska följande behandlas och protokollföras:

1. Fastställande av röstlängd för mötet.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av protokolljusterare och rösträknare.
4. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt.
5. Fastställande av dagordning.
6. Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret.
7. Styrelsens förvaltningsberättelse (balans- och resultaträkning) för det senaste verksamhetsåret.
8. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhetsåret.
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
10. Fastställande av medlemsavgifter.
11. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för det kommande verksamhetsåret.
12. Behandling av styrelsens förslag.
13. Behandling av i rätt tid inkomna förslag från medlemmarna.
14. Val av följande förtroendevalda:
 - a. Föreningens ordförande för en tid av ett eller två år.
 - b. Övriga ledamöter i styrelsen för en tid av ett eller två år.
 - c. Tre ledamöter i valberedningen för en tid av ett år, av vilka en ska utses till sammankallande.
15. Bekräftande av styrelsens val av revisionsbyrå med auktoriserade revisorer för revision av föreningens förvaltning kommande år.
16. Informationsärenden.

Informationsärenden ska begränsas till korta ärenden som styrelsen prioriterat och förberett.

§ 17 Extra årsmöte

Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra årsmöte.

Styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte när en revisor eller minst 10 % av föreningens röstberättigade medlemmar begär det. Sådan framställning ska göras skriftligen och innehålla skälen för begäran.

När styrelsen mottagit en begäran om extra årsmöte ska styrelsen inom två veckor utlysa sådant möte att hållas inom åtta veckor från erhållen begäran. Kallelse med förslag till föredragningslista för extra årsmöte ska tillställas medlemmarna senast en vecka före mötet på det sätt styrelsen bestämt. Vidare ska kallelsen med förslag till föredragningslista publiceras på föreningens hemsida.

Underlåter styrelsen att utlysa eller kalla till extra årsmöte får de som gjort framställningen vidta åtgärder enligt föregående stycke.

Vid extra årsmöte får endast det som föranlett mötet upptas till behandling.

Om rösträtt på extra årsmöte och om beslutsmässighet vid sådant möte gäller vad som sägs i § 12 *Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt* och § 13 *Beslutsmässighet*.

Valberedning

§ 18 Valberedningens sammansättning och åligganden

Valberedningen nominerar ordförande i styrelsen och styrelseledamöter samt föreslår arvoden för dessa. Vidare bereder valberedningen underlag till styrelsen beträffande ledamöter i valberedningen.

Valberedningen består av en ordförande och två ledamöter. Valberedningen väljs bland medlemsföreträdarna.

Valberedningen ska inbjuda medlemsföreträdarna att nominera personer till föreningens förtroendeposter. Vidare ska valberedningen samråda med föreningens verkställande direktör.

Senast tre veckor före årsmötet ska valberedningen meddela sitt förslag till FSR:s kansli.

Valberedningens ska beakta att det behålls kontinuitet i styrelsens sammansättning med en majoritet som kommer från medlemskader samt att följande aspekter beaktas i förslaget till styrelse:

- erfarenhet av svensk förvaltning på hög nivå,
- ledande företrädare för räddningstjänstorganisationer från både primärkommun och kommunalförbund,
- representation från räddningstjänstorganisationer av olika storlek,
- förtroendevalda och tjänstepersoner,
- en rimligt god geografisk representation,
- en god genusrepresentation, samt
- eventuella andra instruktioner som årsmöte beslutar.

Revision

§ 19 Revision

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska föreningen upphandla en revisionsbyrå med auktoriserade revisorer. Styrelsens val av revisor för kommande år ska bekräftas vid av årsmötet.

Revisorerna ska granska styrelsens förvaltning och räkenskaper för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret samt till styrelsen överlämna revisionsberättelse senast tre veckor före årsmötet.

Revisorerna har rätt att fortlöpande ta del av föreningens räkenskaper, årsmötes- och styrelseprotokoll samt övriga handlingar.

Styrelsen

§ 20 Sammansättning

Styrelsen består av sju ledamöter varav fyra personer ska vara knutna till var sin medlem antingen som förtroendevald eller som anställd. Styrelsen utser inom sig de befattningshavare, utöver ordförande, som behövs. Styrelsen ska inom sig utse en vice ordförande som, om nödvändigt, kan ersätta ordförande för tiden intill följande årsmöte. Styrelsen får utse person till adjungerad ledamot. Sådan ledamot har yttrande- och förslagsrätt men inte rösträtt. Adjungerad får utses till befattning inom styrelsen.

§ 21 Styrelsens åligganden

FSR:s verksamhet leds av en styrelse som är ansvarig inför årsmötet.

Den löpande förvaltningen sköts av verkställande direktören i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar. Styrelsen kan för beredning av frågor och handläggning av ärenden utse särskilda kommittéer.

Styrelsen utser firmatecknare samt anställer och entledigar föreningens verkställande direktör.

När årsmöte inte är samlat är styrelsen föreningens beslutande organ och ansvarar för föreningens angelägenheter. Styrelsen ska – inom ramen för dessa stadgar – svara för föreningens verksamhet enligt fastställda planer samt tillvarata medlemmarnas intressen.

Det åligger styrelsen särskilt att

- tillse att för föreningen gällande lagar och bindande regler iakttas,
- verkställa av årsmötet fattade beslut,
- planera, leda och fördela arbetet inom föreningen,
- ansvara för och förvalta föreningens medel,

- upphandla revisionsbyrå med auktoriserade revisorer,
- tillställa revisorerna räkenskaper och övriga erforderlig dokumentation enligt § 19 *Revision*,
- förbereda årsmöte, samt
- stödja kansliet i vissa operativa frågor.

§ 22 Kallelse, beslutsmässighet och omröstning

Styrelsen sammanträder efter kallelse av ordföranden, eller då minst halva antalet ledamöter har begärt det.

Styrelsen är beslutsmässig när samtliga ledamöter kallats och då minst halva antalet ledamöter, inklusive ordföranden, är närvarande.

Beslut fattas med enkel röstövertikt. Vid lika röstetal, beslutas i enlighet med den mening som ordföranden företräder.

Vid sammanträde ska protokoll föras. Protokoll ska justeras av mötesordföranden och en särskilt utsedd protokolljusterare.

Om styrelsen genom ledamöters avgångar inte längre blir beslutsför ska styrelsen kalla till extra årsmöte.

§ 23 Överlåtelse av beslutanderätten

Styrelsen får överlåta sin beslutanderätt i enskilda ärenden eller i vissa grupper av ärenden till sektion, kommitté eller annat organ eller till enskild medlem eller anställd. Den som fattat beslut med stöd av bemyndigande ska fortlöpande underrätta styrelsen härom.

Det här dokumentet är elektroniskt underskrivet. Var vänlig verifiera dokumentet på <https://underskriftstjanst.norrtalje.se/validate>

Svensk Räddningstjänst

FINNS DET NÅGON ANLEDNING ATT SKAPA EN BRANSCHORGANISATION?

JOHAN HERMELIN

Innehåll

Sammanfattning	3
Inledning.....	4
Aktörer på arenan	6
Råd kopplade till nationella organ.....	6
Forsknings- och utbildning	12
Ideella föreningar	15
Fackliga organisationer.....	21
Lagstadgad samverkan	24
Nätverk	26
Stiftelser.....	28
Företag.....	29
Konferenser och Mässor.....	31
Internationellt.....	33
Andra branscher	37
Reflektioner	41
Hur gör andra?.....	41
Tre viktiga råd	41
Att verka bland andra aktörer	42
Tillräckligt överens.....	43
Förtroendevalda som styr	44
Skapa egen plats.....	44
Ännu fler aktörer	45
Egenutveckling	46
Problem eller möjligheter.....	47
Att bilda	49
Lite resonemang.....	49
Tre alternativ	50
Legitimitet	50
Medlemmar.....	51
Syfte.....	51
Kansli	53
Kommittéer.....	53
Medlemsavgifter.....	53

Bilda en stomme.....	54
Avstämmning.....	54
Startkapital	54
Upprop till förmån för bildande av Svensk Räddningstjänst.....	55
Lite formalia.....	56
Ideella föreningar	56
Skapa ett aktiebolag	56
Stadgar för Svensk Räddningstjänst	58
Förkortningar	67
Vad har sagts under intervjuerna	68
Tänkbara aktiviteter.....	69
Medlemsavgifter.....	70

Sammanfattning

Representanter för kommunal räddningstjänst har tagit initiativ att utreda förutsättningarna att bilda en branschorganisation för sveriges räddningstjänster. Otydlig och icke samordnad styrning anges som orsak.

Det finns ca 140 räddningstjänster i Sverige. De är en heterogen grupp, nästan spretig. De har inget naturligt nationellt perspektiv och har inget mandat att arbeta på det sättet. Räddningstjänsterna har inte något forum för att processa fram någon slags gemensam vilja. De blir avlyssnade i andra aktörers studios. Det saknas en samlad stark röst som kan driva frågor, fånga nya idéer och skapa opinion. Remissvar, utredningar etcetera tar sig många olika vägar. Nya spår för ett tryggare samhälle går räddningstjänsten förbi. Räddningstjänsterna hamnar oftare som deltagare i en grupp än som ansvarig aktör.

Räddningstjänsterna står inför utmaningar på grund av såväl förändringar i samhället som i form av risker. Det är en mångfald aktörer som stödjer räddningstjänsterna i sin utveckling av kärnverksamheten. I andra frågor är räddningstjänsterna mer ensamma.

Ett 60-tal aktörer som har mer eller mindre koppling till räddningstjänst beskrivs kortfattat. Räddningstjänsterna gör sin röst hörd främst genom föreningar som skapats för ett visst särintresse. I övrigt företräds räddningstjänsten på villkor och sammanhang som andra aktörer bestämmer. Branschens viktigaste konferenser har pausats.

Branschorganisationer är inga främmande fåglar utan vanligt förekommande företeelser i kommunala verksamheter och även inom räddningstjänsterna internationellt sett.

En branschorganisation för räddningstjänsterna ska inte ta över andras ansvar eller bära andras kostnader. Om flera av branschens särintresséföreningar integreras i en branschorganisation kan antalet aktörer minskas till förmån för en gemensam och starkare aktör.

En branschorganisation skulle kunna skapa sammanhang i stället för isolerade öar. Förhindra att ärenden falla mellan stolarna och slussas runt i olika instanser. Det handlar inte bara om att vara räddningstjänstens röst utan att lyssna av i vilket sammanhang den behöver höras och framföras. I den bästa av världar kan branschorganisationen få en roll som katalysator på arenan så att andra aktörer lättare kan läsa av räddningstjänsternas vilja och behov.

Branschorganisationens syfte föreslås vara att sveriges räddningstjänster ska karaktäriseras av effektivt resursutnyttjande, god hållbarhet och god kultur samt vara strategiskt framåtsyftande.

SKR är inte, men skulle med förstärkning kunna bli en organisation som fyller syftet. Ett sätt att åstadkomma det beskrivs kortfattat.

En "egen" branschorganisationen föreslås ha ett kansli om 5 - 6 personer, en stark styrelse, en omsättningen på 5 - 6 mkr, en medlemsavgift grundad på 50 öre per invånare och ett startkapital på 9 mkr. Genom en crowdfunding undersöks stödet och betalningsviljan för att bilda en branschorganisation för sveriges räddningstjänster. Avslutningsvis presenteras stadgar för en sådan.

Inledning

En representant för räddningstjänsterna i varje län har genom en arbetsgrupp bestående av Elisabeth Samuelsson, Ulf Lago och Cecilia Uneram uppdragit åt mig att utreda förutsättningarna att bilda en branschorganisation för Sveriges räddningstjänster. Uppdraget utgick från följande problembild:

- Det saknas en nationell arena/mötesplats för chefer och politisk ledning
- Ideella föreningar dör ut eller i vart fall tappar kraft
- Avsaknad av en samlad stark röst
- Avsaknad av "en väg in" för remisser, etc
- Otydlig styrning och samordning av svensk räddningstjänst
 - Primärkommunal räddningstjänst (SKR) – Sobona (räddningstjänstförbund)
 - Län
 - Räddningsregioner
 - CivO

Under ett möte den 13 mars med representanter från varje län diskuterades utredningen varefter jag kompletterat med vad som framkom - i första hand nedtecknat i avsnittet Reflektioner.

Möjligen har denna utredning blivit lite mer omfattande än vad som avsågs från början. Det har inte påverkat kostnaden för projektet och det som anses överflödigt och ointressant kan väl du som läsare själv sortera bort.

Uppräkningen av alla aktörer kan bli tröttsam att läsa men jag behövde den för förstå vilka de är, deras syfte, hur de samverkar, hur de interagerar med räddningstjänsten och dra mina slutsatser. Uppräkningen får stå kvar som en slags källförteckning och för den som vill granska bakgrunden till mina reflektioner lite närmare.

När man ser alla aktörers syften uppräddade i punktsatser kan det upplevas som en räkka floskler. Men så är det förstås inte. De har tagits fram efter noga överväganden. Om man stannar till och tänker efter vad som avses så hittar man intressanta skrivelser. Allt från kloka till helt obegripliga. Det har varit lärorikt.

Med viss förvåning upptäckte jag hur antalet organisationer, föreningar, nätverk, mm. som på något sätt är engagerade i dessa frågor växte till mer än 60. Beskrivningarna av de olika aktörerna har kopierats från hemsidor och skruvats på för att passa i sammanhanget.

Det här är ingen vetenskaplig rapport som presenterar forskning och fakta. Det är snarare en åsiktsyttring som grundar sig på de data som jag valt att plocka fram. Vilket faktiskt är allt värdefullt som jag lyckats hitta. Inget avsiktligt dolt. Och på detta har jag adderat egna åsikter grundade på 40 års verksamhet inom ett 100-tal kommuner i rollen som brandman, räddningschef och utredare.

Några ordförklaringar

Med ordet räddningstjänster avser jag kommunala räddningstjänstorganisationer men det är så otympligt att jag avstår. Ordet räddningstjänst använder jag inte i den juridiska bemärkelsen utan avser all den verksamhet som räddningstjänsterna utför: räddningstjänst och brandförebyggande.

Jag använder ordet aktör som ett sammanfattande ord för de organisationer, nätverk, råd och föreningar som beskrivits och som verkar på en arena.

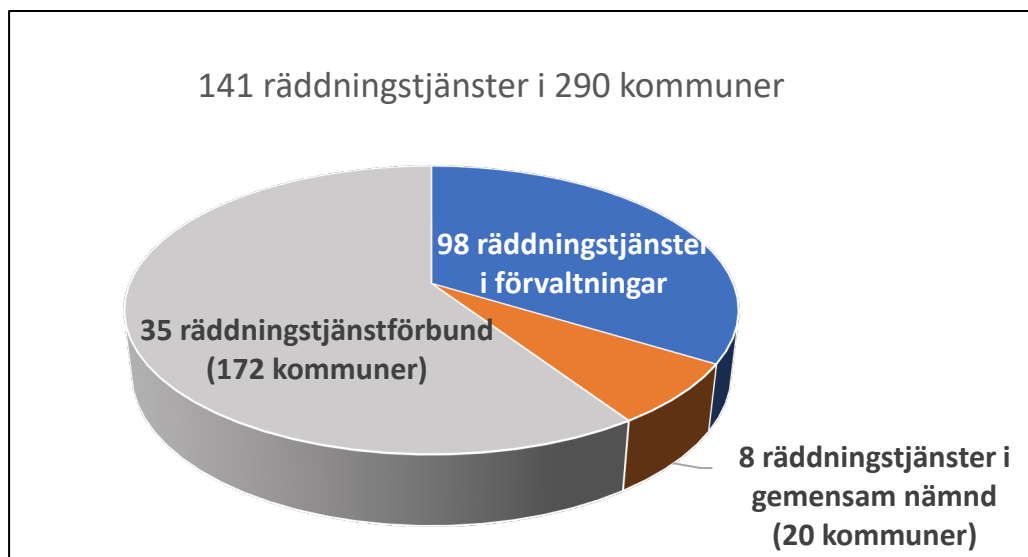

Med professionen avser jag ett yrkesnätverk där lojaliteten till yrkesnätverket är minst lika viktig som lojaliteten till den organisation man är anställd i. För den enskilde medarbetaren innebär tillhörighet till nätverket status och en viktig förutsättning för karriär och utveckling. Räddningstjänsterna bildar tillsammans med myndigheter och samverkande aktörer ett sådant professionellt nätverk av yrkespersoner.

I utredningsuppdraget gavs branschorganisationen namnet "Sveriges Räddningstjänster". Det är en benämning som tydligt beskriver organisationens ursprung. Det kan möjligen bli oklart om man då menar Sveriges alla 140 räddningstjänster eller en branschorganisation med samma namn. Möjligen kan namnet Svensk Räddningstjänst medföra lite färre missförstånd så jag dristar mig att använda det namnet under min högst påhittade förkortning SRTJ.

Aktörer på arenan

Det finns 290 kommuner i Sverige. De har organiserat sig i 141 räddningstjänster. Det är kring dessa som hela utredningen kretsar.

Inledningsvis har jag beskrivit aktörer som mer eller mindre har sin verksamhet kopplade till räddningstjänst. De är sorterade i tio olika grupper så att det ska vara lättare att förstå deras roll och ursprung. Jag har googlat på nätet för att hitta vad som kan vara intressant om de olika aktörerna. Deras hemsidor har naturligtvis varit en viktig källa. När jag saknat information har jag kontaktat kunniga personer och fått mycket lärdom till livs. I görligaste mån försöker jag redovisa följande

- Namn
- Organisationsform
- Föreningens syfte
- Medlemmar
- Styrelse

Råd kopplade till nationella organ

Med råd avser jag grupper som är kopplade till en myndighet eller en större organisation. Rådets syfte är att vara just rådgivande till "moderorganisationen". De två råden som beskrivs nedan har sitt ursprung ur SKL:s sakkunnignätverk räddningstjänst. Till vissa delar av dessa två-dagarsmöten bjöds MSB in vilket så småningom ledde till två olika men samplanerade råd.

MSB:s räddningstjänstråd

Räddningstjänstrådet är ett forum för dialog mellan MSB och kommunal räddningstjänst. Dess syfte är att identifiera gemensamma framtida utvecklingsområden och utmaningar. Genom möten och konferenser diskuterar man samhällsförändringar och regeringsförslag som berör räddningstjänsten samt utveckling, utbildning och stöd till den kommunala räddningstjänsten. Räddningstjänstrådet ägnar sig inte åt arbetsgivarfrågor.

Formerna för rådets arbete beskrivs i ett MSB dokument från 2016. Där syfte, sammansättning, roller och mötesformer beskrivs. Möten ska i möjligaste mån ske i anslutning till NKR:s möten.

Rådet består av en representant för räddningstjänsterna per län. Räddningstjänsterna själva svarar för att utse denne. Därutöver får de tre storstadsregionernas räddningstjänster utse ytterligare varsin representant, sammanlagt 24 personer. SKR utser också en representant till rådet. Representanterna ska vara förvaltningschefer, räddningschefer eller förbundschefer samt bestå av både kvinnor och män.

Representanterna ska vara kontaktyta för sitt län, representera räddningstjänsterna i sitt län samt ansvara för att återföra resultaten från arbetet i rådet. MSB har ordförandeposten och administrerar Räddningstjänstrådet. Under rådets ansvar har två utskott inrättats vilka leds av enhetschefer på MSB.

Utskottet för metod & teknikutveckling (M&T-utskottet).

Utskottet består av 1 deltagare vardera från landets 21 län samt en från SKR. Varje län utser själv sin representant. Genom ett långsiktigt och strategiskt arbete ska utskottet främja metod- och teknikutveckling. M&T-utskottet är inordnat under räddningstjänstrådet. Målet med M&T-utskottet är att ständigt utveckla förmågan att genomföra räddningsinsatser på ett effektivt och säkert sätt.

M&T-utskottet ska identifiera kunskapsluckor och förmågebrister samt fungera som arbets- och referensgrupp avseende forskning, studier, vägledningar och andra typer av utvecklingsarbeten.

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet är rådgivande till MSB i fråga om grundutbildning, vidareutbildning och fortbildning för kommunala räddningstjänstorganisationer. Sotningsfrågor hanteras i annat forum. Syftet med utskottet är att bidra till att kvalitetssäkra MSB:s utbildningsverksamhet. Utskottet rapporterar till Räddningstjänstrådet och till MSB.

Utskottet består av 11 ledamöter och kommer från räddningstjänster (9), SKR (1) och MSB (1). Varje län ska föreslå en man och en kvinna som kandidater till utskottet. Av dessa föreslår SKR nio personer som föreslås ska vara ledamöter i utskottet de närmaste fyra åren. I sitt val ska SKR ska ta hänsyn till

- Jämn könsfördelning
- Blandning av hel- och deltidsorganisationer
- Olika organisationsformer – förvaltning/förbund/gemensam nämnd
- Geografisk spridning
- Fördelning glesbygd/storstad
- Kontinuitet vad gäller utskottets sammansättning
- Främja representation från räddningstjänstrådet

SKR redovisar sitt förslag till ledamöter till räddningstjänstrådet som tar beslut i frågan.

Räddningstjänstrådet kan utse externa deltagare till utbildningsutskottet. Föreningen Sveriges Brandbataljoner (SBB) är en sådan extern organisation.

MSB ekonomiska bidrag

MSB ger bidrag till föreningar beroende på MSB:s ekonomiska förutsättningar, hur väl föreningens arbete svarar mot MSB:s mål och föreningens egna kapital. Ingen förening är garanterad ersättning framåt i tiden. För 2023 gav MSB följande bidrag

- Kvinnor inom räddningstjänsten (Kirtj): 50 000 kr
- Nätverket Jämställd Räddningstjänst (NJR): 150 000 kr
- Föreningen Sveriges Brandbefäl (SBB): 50 000 kr (tillfälligt stöd kopplat till informationsplattform)
- Till CTIF betalar MSB en årlig medlemsavgift om ca 15 000 kr.

MSB forskning

MSB finansierar årligen forskningsinsatser inom hela sitt ansvarsområde för ca 120 miljoner kr. Hur mycket som går till räddningstjänstrelaterat varierar över åren och konkurrensen om medlen har hårdnat. MSB kartlägger områden med behov av ny kunskap, där forskning kan bidra till att lösa utmaningar. Denna behovsinventering sker i dialog mellan aktörer verksamma inom området samhällsskydd och beredskap och genom omvärldsbevakning av trender och framväxande utmaningar.

Boverkets referensgrupp

Boverket är en myndighet för fysisk planering, byggande och boende. Boverket ansvarar bl. a. för att vägleda kommuner och andra när det gäller hur hänsyn bör tas till bl. a. brandrisker vid planering för och byggande av bostäder. Boverket har en referensgrupp om brandskydd för att

- få reda på hur reglerna om brandskydd tas emot i branschen,
- använda gruppen som bollplank när vi tar fram nya brandskyddsregler
- förankra förändringar i brandskyddsreglerna
- sprida information från Boverket till branschen.

Följande organisationerna som har koppling till räddningstjänst utser själva sin representant i referensgruppen:

- Brandskyddsföreningen
- Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap
- Föreningen Sveriges Brandbefäl
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Sveriges brandkonsultförening
- Sveriges Kommuner och Regioner

Centralt räddningstjänstforum (CRF)

CRF leds av MSB och har som syfte att samordna tillsynen av den statliga räddningstjänsten. Meningen är också att inblandade myndigheter och organisationer ska ta vara på erfarenheter från inträffade händelser så att effektiva och samordnade räddningsinsatser kan genomföras. CRF ska

enbart hantera frågor som ligger inom lagen om skydd mot olyckor. I CRF ingår representanter från Sjöfartsverket, Transportstyrelsen, Polismyndigheten, Kustbevakningen, SKR, Socialstyrelsen, SOS Alarm AB, Försvarsmakten och MSB.

Utöver representant från SKR har SKR med sig en representant från räddningstjänsten och en från ambulansverksamhet. De företräder inte formellt SKR, men deltar som sakkunnig och ger sina perspektiv. Liknande förfarande finns i flera andra grupper.

Här kan nämnas att verksamheter som "I väntan på ambulans" och "Insatser vid hot om suicid" tillkommit genom CRF.

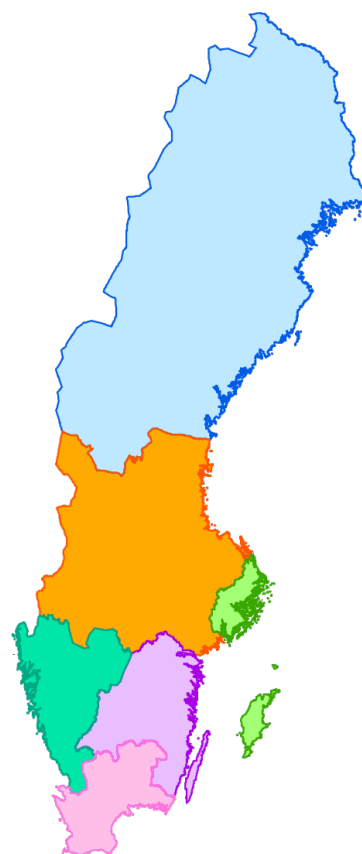
Civilområden (CivO)

I oktober 2023 inrättades sex nya civilområden i Sverige. Det är en satsning för att stärka vårt civila försvar.

- Norra civilområdet
- Mellersta civilområdet
- Östra civilområdet
- Västra civilområdet,
- Sydöstra civilområdet och
- Södra civilområdet

Hur denna indelning kommer att påverka räddningstjänsten är oklart. Det finns inga studier eller utredningar som pekar i en viss riktning. För 20 - 30 år sedan fanns ett hundratal ledningscentraler för räddningstjänster runt om i landet. Nu sköts motsvarande verksamhet genom 18 olika ledningssystem eller genom endast 7 räddningsregioner.

Ledningssystemen bildades före CivO och deras gränser korsas ofta. Ett perspektiv som kan anläggas på deras struktur är att kriget är dimensionerande men den dagliga verksamheten är dominerande. Det är väl inte otänkbart att civilområde och ledningssystem/räddningsregioner så småningom kommer att omfatta samma geografiska områden. Men den frågan verkar inte ligga på någons bord så jag lämnar CivO utan närmare beskrivning.

Sveriges kommuner och Regioner (SKR)

SKR är en politiskt styrd medlems- och arbetsgivarorganisation för Sveriges alla kommuner och regioner som har till uppgift att utveckla den kommunala självstyrelsen genom att:

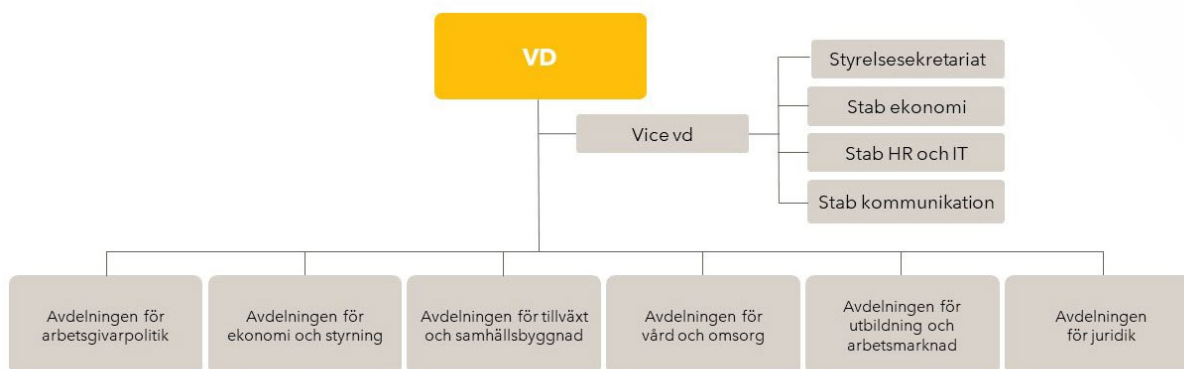
- vara en aktiv bevakare av medlemmarnas intressen,
- vara arbetsgivarorganisation och därmed avtalspart i arbetsgivarfrågor,
- främja och utveckla samverkan mellan medlemmarna,

- bidra till utvecklingen av medlemmarnas verksamhet,
- utgöra en nationell politisk arena för kommun- och regionpolitik,
- vara en mötesplats för medlemmarna

Det är kommunens politiska ledning som företräder medlemmen, inte någon kommunal facknämnd, någon förvaltning eller chefstjänsteman. Sakfrågor hanteras i de olika avdelningarna mer direkt kopplade till kommunernas förvaltningar. SKR är också ägare av ett antal bolag varav kan nämnas SOS Alarm AB, KPA AB samt Adda AB.

Varje kommun är en medlem i SKR. All kommunal eller regional verksamhet som inte är organiserad i förvaltning utan i bolag, kommunalförbund, stiftelse, etc har samlats i Sobona.

SKR har ca 440 anställda varav en är handläggare för räddningstjänstfrågor i avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad. Handläggaren hanterar huvudsakligen övergripande, gemensamma frågor. Därtill finns personer som arbetar med kollektivavtalen för räddningstjänster och mer än 20 personer vars arbetsuppgifter tangerar räddningstjänstfrågor, såsom Rakel, alarmering, ambulans, krisberedskap, civilt försvar, miljö, plan- och bygg, befolkningsskydd, försörjningsberedskap, jämställdhet och mångfald, suicidprevention, brottsförebyggande, upphandling, arbetsmiljö, jurister och kommunikation.

Sobona

Sobona är en ideell förening med ett helägt dotterbolag. Medlemmar är organisationer som driver kommunal eller regional verksamhet i annan form än förvaltning. Exempel på dessa är sjukhus, flygplatser, allmännyttan, kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund. De 35 räddningstjänstförbunden är i sammanhanget en liten grupp.

Sobonas styrelse består av SKR:s förhandlingsdelegation. Sobona tecknar kollektivavtal samt stärker, synliggör och utvecklar sina medlemmar i rollen som arbetsgivare. Opinionsbildning står också på agendan. Stöd i ägarstyrning är i första hand inriktad på koncernstyrning. Sobona och SKR är starkt sammanknippade med varandra och arbetar tillsammans i arbetsgivarfrågor för bl.a räddningstjänsten. Medlemmarnas verksamhetsfrågor hanteras inte i Sobona utan i SKR:s olika avdelningar.

Sobona beskriver sin uppgift som

- Samlar och stärker rösten för kommunala företag
- Tecknar kollektivavtal
- Stärker, synliggör och utvecklar arbetsgivarrollen

Föreningen Sobona äger ett bolag, Sobona AB vars styrelse utgörs av VD:ar från medlemsföretagen där räddningstjänsten ingår med en person. Sobona har 1 100 medlemsföretag med 100 000 medarbetare. Medlemsavgiften är 2 000 kr +0,23 % på medlemmens årslönesumma.

SKR:s Nätverk för Kommunal Räddningstjänst (NKR)

NKR är ett forum för dialog mellan SKR och sveriges räddningstjänster som ägnar sig åt både verksamhetsfrågor och arbetsgivarfrågor. SKR har i en uppdragsbeskrivning angett hur deltagarna ska utses, förväntningarna på dessa och mötesfrekvens.

Syftet är att ge SKR underlag för att representera räddningstjänsten i olika sammanhang som t. ex. i statliga utredningar, arbetsgrupper och projekt. Men också att inhämta räddningstjänsternas behov av stöd för egen verksamhetsutveckling.

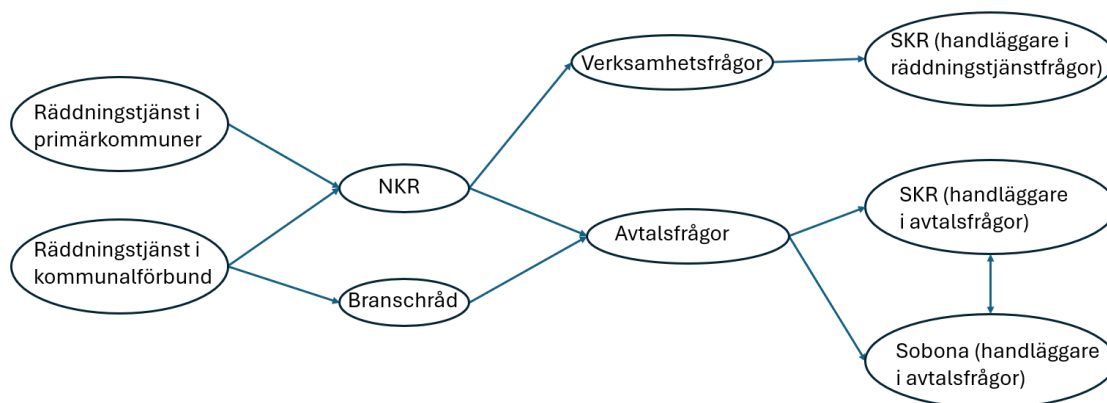
I NKR deltar representanter från SKR och en räddningschef från varje län. Räddningstjänsterna i varje län utser själva sina representanter. Stockholm och Västra Götalands län har tre representanter, Skånes län har två representanter, ordföranden i Sobonas branschråd deltar också. Även handläggare från SKR:s arbetsgivaravdelning och Sobona deltar om avtalsfrågor finns med på agendan. Nätverket leds av SKR. Politiker deltar inte. NKR har årligen två fysiska möten vilka samplaneras med MSB. Däremellan förekommer några digitala möten.

Branschrådet i Sobona

Medlemmarna är grupperade i 11 branschråd, varav ett för räddningstjänsten. Branschråd har till uppgift att tillsammans med Sobonas kansli främja branschens intressen med fokus på medlemsföretagens arbetsgivarroll.

Branschrådet utses efter en intern process bland räddningstjänstförbunden varur en person utses till ordförande. Sobonas har ingen inverkan på denna process. Till branschrådet är tre förhandlare från Sobona knutna. Under branschdagar dit chefer och förtroendevalda inbjuds tar man upp aktuella frågor ofta med inbjudna föreläsare.

Fördelningen av arbetsuppgifter mellan SKR och Sobona ser ut på följande sätt.

Referensgrupp

I samband med att nya kollektivavtal ska tecknas intensifieras arbetet i referensgruppen. Den består av handläggare från SKR och Sobonas förhandlingsavdelningar samt 14 utsedda personer från såväl primärkommunal räddningstjänst som från förbund i befattningar som räddningschefer, förbundsdirektörer och HR-personal.

Deltagarna från räddningstjänsten är utsedda på personliga meriter och inte för att representera räddningstjänsten. Deltagarna i referensgruppen har av naturliga skäl tystnadsplikt.

SKR:s presidiedagar inom plan-, bygg- och miljöområdet

SKR:s årliga presidiedagar är en mötesplats för den politiska ledningen med tillhörande tjänstemannaledningen inom plan-, bygg- och miljöområdet. Exempel på ämnen är regeringens aktuella politik och inriktning ur ett risk- och sårbarhetsperspektiv, den gröna omställningen, civil beredskap och klimatanpassning. Beroende på hur kommuner har organiserat sina nämnder kan dessa dagar överlappa med räddningstjänstpolitiker. Men de är inte den primära målgruppen.

SKR en motsvarande politikerkonferens för kommunal räddningstjänst senast i december 2023. Avsikten är att dessa ska vara årlig men på grund av corona blev konferenserna 2021 och 2022 inställda.

Forsknings- och utbildning

Brandingenjörsutbildningen vid Lunds universitet

Lunds universitet har ett gemensamt branschråd för brandingenjörsutbildning och civilingenjörsutbildning i riskhantering. Rådet består av representanter från

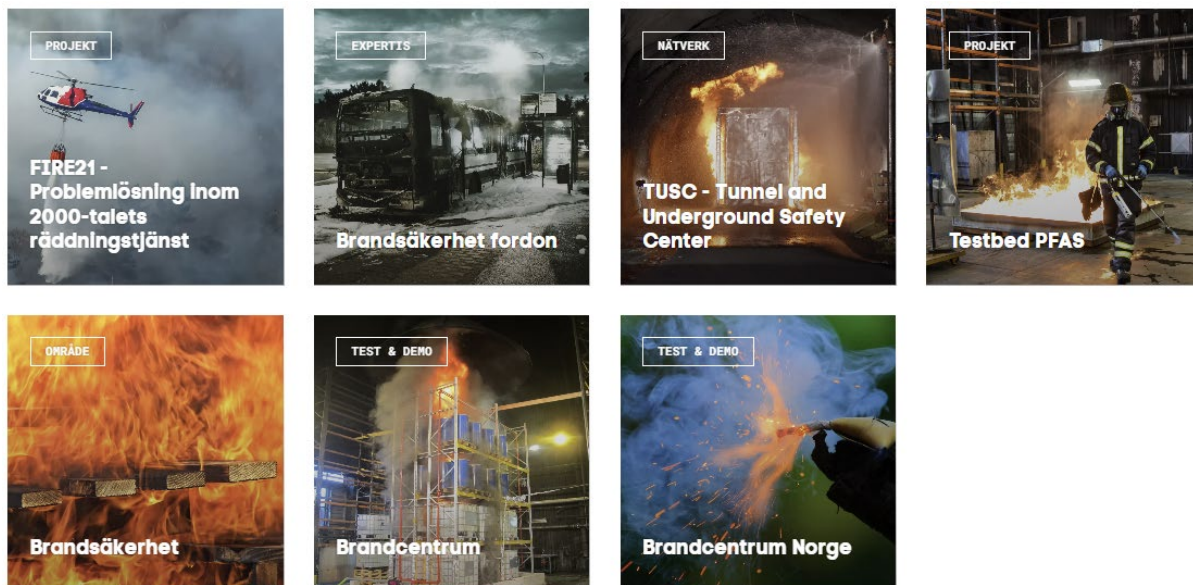
- Sve-bring - Sveriges brand- och riskingenjörer
- SKR - Sveriges kommuner och regioner
- BIV - Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap
- BRA - Sveriges Brandkonsultförening
- IPS - Intressentföreningen för processsäkerhet
- SNSS - Svenskt Nätverk för Systemsäkerhet

Brandingenjörsutbildningen vid Luleå tekniska universitet (LTU)

LTU har inga officiella grupper för att inhämta branschens tankar kring brandingenjörsutbildningen. Man sätter samman sådan grupper utifrån behov vid respektive tillfälle. Det finns ett kontaktnät från vilket LTU bjuder in när programledningen önskar synpunkter från externa intressenter. Räddningstjänsten i Luleå är en sådan.

RISE

RISE är ett oberoende, statligt ägt forskningsinstitut som verkar för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse samt bidra till en innovativ utveckling av Sverige. Institutets omsättning är drygt 4 miljarder kr.

RISE är en viktig partner för myndigheter, räddningstjänst, forskare och företag när det gäller frågor kring räddningsinsatser inom teknik, taktik och metodik. I bilden visas några av RISES projekt och nätverk. Nya projekt kan initieras på många olika sätt

- Egna idéer
- Idéer från olika marknader
- Medverkan under andra projektkoordinatorer
- Utlysningar från olika instanser, EU, Energimyndigheten, Brandforsk etc.

Om ett forskningsprojekt har bäring på räddningstjänst så kopplas en person med rätt kompetens från räddningstjänsten in antingen som aktiv eller i en referensgrupp. Urvalet görs vanligen utifrån RISE nätverk eller av MSB som redan vid anslagsbeslutet kan ha tagit ställning.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)

FOI är ett av Europas ledande forskningsinstitut inom försvar och säkerhet. FOI forskar kring säkerhet på alla samhällsnivåer - nationellt, regionalt och lokalt. FOI är kunskapsbärare och expertstöd inom försvar och säkerhet. Här följer några exempel på rapporter från FOI som har bäring på räddningstjänst:

- *Räddningstjänst i krig: Erfarenheter från Ukraina och lärdomar för Sverige*
- *Vidareutvecklad spridningsmodellering för räddningstjänst*
- *Obemannade luftfartygssystem och artificiell intelligens.*
- *Att leda brandbekämpning eller indirekt eld? Analys av militära ledningssystemens tillämpbarhet för kommunal räddningstjänst*
- *Hotanalys av ett informationssystem för farligt gods*

FOI har inte något stående nätverk eller råd där deltagare från räddningstjänsten kan lägga synpunkter på urval och inriktning av forskningsprojekt. Detta då FOI i allt väsentligt, och i synnerhet när det gäller forskning och analys inom krisberedskap och civilt försvar, är uppdragsfinansierade. Inriktningen av verksamheten utgår från finansiärens behov.

De rapporter som haft fokus på räddningstjänst, har oftast varit finansierade av MSB. För en del av FOI:s projekt som bekostas av forskningsfinansiärer inrättas referensgrupper utifrån projektets behov. FOI tar också in räddningstjänstens perspektiv via MSB.

Brandforsk

Stiftelsen Brandforsk verkar för ett brandsäkert samhälle byggt på kunskap. Brandforsk initierar och finansierar kunskapsutveckling inom området brandsäkerhet och sprider den kunskapen så att den ska göra nytta. Brandforsk har finansierat hundratals projekt under 40 års tid.

Brandforsk finansierar verksamheten med insamlade medel från stödorganisationer vilket i stort sett är stiftelsen enda intäkter. Omsättningen är ca 7 miljoner kronor och det egna kapitalet drygt 7 miljoner kr (2022).

Styrelsen utses av Brandskyddsföreningen Sverige. Krav på att styrelsen ska ha kompetens och mångfald ställs i stadgarna. Verksamheten beskrivs med ett skärmbild från verksamhetsberättelsen 2022.

Centrum för forskning inom respons- och räddningssystem (CARER)

CARER är ett centrum för forskning, utbildning och uppdragsverksamhet inom risk-, respons- och räddningsområdet vid Linköpings universitet i samarbete med MSB.

Verksamheten omfattar allt från vardagsolyckor till extraordinära händelser på såväl lokal som nationell nivå och global nivå. Det innebär att man undersöker möjligheterna att kombinera och komplettera traditionella responsresurser, som t. ex. räddningstjänst och ambulanssjukvård, med andra samhällsresurser.

Samverkansmöjligheter och svårigheter mellan dessa olika typer av resurser blir då ett viktigt inslag. Området är av naturen tvärvetenskapligt, vilket speglas av CARER:s sammansättning som i dagsläget spänner över tre fakulteter (filosofisk, medicinsk och teknisk).

CARER:s styrelse består av representanter för MSB, forskare och praktiker inom blåljusområdet som t. ex. räddningstjänsten. I expertrådet ingår representanter för professionella responsorganisationer, myndigheter, offentliga organisationer och ideella föreningar.

Centrets finansiering kommer till en del från både Linköpings Universitet och MSB men mycket extern forskningsfinansiering kommer från både nationella och internationella forskningsfinansiärer.

Forskningen är indelad i tre huvudområden

- Nya aktörer inom respons och räddning
- Systemsamband: Händelse, respons och konsekvens
- Effektiva räddningsinsatser på framtidens skadeplats

WIN-Guard

WIN är en plattform med expertis och verktyg för att göra det möjligt för innovatörer att snabbspåra sina idéer till kommersiella verksamheter inom områdena vatten, energi och allmän säkerhet. WIN-Guard är inriktat på räddningstjänst och har medlemmar från såväl små som stora företag och organisationer från den offentliga och privata sektorn samt universitet. Nätverket täcker hela landet och har aktiva från Malmö i söder till Kiruna i norr. Till WIN-Guard kan man vända sig för att hitta nya lösningar och analysera marknadsbehov.

På MSB:s uppdrag har WIN under perioden 2016 - 2021 utvärderat över 100 innovationer för svensk räddningstjänst. MSB har i en rapport visat att WIN-guard är ett rationellt och kostnadseffektivt sätt för deltagande räddningstjänster att lära sig om nya innovationer och testa dem för olika förhållanden. Fem av dessa initiativ har lett till innovationskonsortier (fossilfria brandbilar, kvalitetskontroll, digitalisering, samverkan med frivilliga samt hantering av släckvatten).

Nationellt utvecklingscenter (NUC)

NUC är ett samarbete mellan MSB, WIN-Guard och Räddningstjänsten Storgöteborg som tillsammans med näringsliv och akademi vill möta framtidens utmaningar på skadeplats. Exempel på projekt är:

- Rökdykningsträning
- Metodutveckling för räddningsarbete vid trafik
- Räddningsfridykning
- Steglivräddning
- Släckvatten

Ideella föreningar

Enligt praxis ska en förening ha medlemmar och ett syfte som handlar om medlemmarnas bästa. De flesta föreningarna jag beskriver har en avgränsad grupp av medlemmar som t. ex. brandbefäl,

kvinnor, glesbygdskommuner, frivilliga, ungdomar, konsulter, ingenjörer och flera andra grupper. Jag väljer att beteckna dessa föreningar för särintresse eftersom de i första hand är till för sina medlemmar, inte helheten. Ordet särintresse har en negativ klang. Det är inte så jag avser. Bara att föreningarna prioriterar en avgränsad grupp.

Brandhistoriska sällskapet

Brandhistoriska sällskapet är en rikstäckande ideell förening som har till uppgift att främja intresset av att dokumentera, bevara, samla och vårda svensk brandkårshistoria. Det gäller exempelvis äldre föremål, fordon och dokument, så att framtida brandmän och kommuninvånare ska kunna se och ha förståelse för brandkårens del i samhällets utveckling.

Medlemskap kan erhållas av brandkårer, brandförsvär, räddningstjänster, organisationer, föreningar, museer och privatpersoner. Medlemsavgiften är 200 kr för enskilda personer och föreningar, 1 000 kr för kommuner, kommunalförbund och företag.

Sällskapet styrelse består av fem ledamöter och tre suppleanter som väljs på två år växelvis för kontinuitet i styrelsearbetet.

Vid alla möten har varje medlem en röst. Räddningstjänster, räddningstjänstförbund, museer och liknande organisationer som är medlemmar må rösta med fullmakt. Sällskapet upplösning kan beslutas efter 2 föreningsmöten varav det ena ska vara ordinarie årsmöte.

Brandskyddsföreningen

Brandskyddsföreningen är till skillnad från de andra föreningarna en allmännyttig ideell förening. Tillsammans med de 20 lokala brandskyddsföreningarna arbetar och driver de opinion för ett brandsäkert och hållbart Sverige genom att utveckla och sprida kunskap, ta ställning och driva opinion. Förebyggande brandskydd är Brandskyddsföreningens kärnuppgift, inte skadeavhjälpande arbete.

Brandskyddsföreningen ser sig som en samhällsaktör. Föreningen driver inte enskilda medlemmars eller branschers intressen. Brandskyddsföreningen agerar som normsättande part och certifierar aktörer, tex installations- och utbildningsföretag. Föreningen utvecklar och förvaltar normer, regler och rekommendationer som ligger till grund för brandsäkra lösningar i bostadshus och kontor, inom industrin, på lantbruket eller i verkstaden. Föreningen ser sig som en slags "soft law" framtagna i samverkan med medlemmarna.

Brandskyddsföreningen är organiserad på följande sätt:

- En riksorganisation Brandskyddsföreningen Sverige
- 20 lokala föreningar
- Brandskyddsföreningens Service AB (100%)
- Försäkringsbranschens Restvärderäddning i Sverige AB (100%)
- Brandskyddsutbildning Sverige Ekonomisk Förening (100%)
- Svensk Brand- och Säkerhetscertifiering AB (50%)

Föreningens medlemmar utgörs av försäkringsbolag, organisationer, institutioner, myndigheter, företag, regioner, kommuner, föreningar och samfälligheter. Stödande medlem är fysisk person som

stödjer Brandskyddsföreningen ekonomiskt eller med frivilligt arbete. Medlemsavgiften grundar sig på prisbasbeloppet och är beroende på företagets storlek från 1750 kr till 7500 kr

I styrelsen finns en person som har sin bakgrund från räddningstjänsten och i valberedningen två personer med samma bakgrund.

Styrelse och valberedning är densamma för Brandskyddsföreningens Service AB och Försäkringsbranschens Restvärdesräddning AB. Styrelsen har bestått av 20 personer men en minskning är på gång. Det så kallade representantskapet, där det finns en person som har sin bakgrund i räddningstjänsten, är på väg att rationaliseras bort.

MSB beställer uppdrag av Brandskyddsföreningen för ca 4 miljoner kr årligen.

- Förebyggande bostadsbrandutbildning för särskilt utsatta grupper (200 000 kr)
- Hembesök, bostad (1 800 000 kr)
- Utbilda högstadiel elever i brandskydd med utbildningen Upp i rök, om anlagda skolbränder (2 000 000 kr)

Brandskyddsföreningen har en pod ”BrandSnack och ger ut tidningen Brandsäkert.

I samband med årsstämman 2024 ordnar Brandskyddsföreningen en halvdagskonferens om näringslivets roll i totalförsvaret, elektrifiering, olycksutredning m.m.

Brandskyddsföreningens 20 lokala föreningar har till uppgift att hjälpa allmänheten, företag och organisationer med utbildning och information inom området brandskydd. De lokala föreningarna har olika grader av aktiviteter. I vissa fall tillsammans med de lokala räddningstjänsterna, i andra fall helt fristående. Här följer några exempel på aktiviteter.

Skåne

Skånsk Brandskyddsdag

Södermanland

Föreningen startade CIP-verksamhet finns i många områden i Sörmland. Utbildning arrangeras av Brandskyddsföreningen Södermanland och genomförs i samverkan med länets räddningstjänster. Kostnader för utbildning, utrustning, alarmering och administration har till största delen finansierats genom bidrag från olika organisationer. Största finansiärer har varit EU-medel från Leader Sörmland, Länsförsäkringar Sörmland samt de kommuner och räddningstjänster där CIP introducerats.

Jämtland, Gävleborg, Dalarna, Västmanland

Brandskyddsföreningarna i Jämtland, Gävleborg, Dalarna och Västmanland har bildat ett bolag Mitt Utbildning AB som utbildar företag och organisationer i brandskydd och hjärt-lungräddning. Företaget omsätter ca 11 mkr och har tillgångar på ca 4 mkr.

Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap (BIV)

Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap är en avdelning inom den internationella organisationen Society of Fire Protection Engineers (SFPE). Medlemskap är öppet för fysiska personer, inte juridiska. Antalet medlemmar är ca 360 och medlemsavgiften är ca 300 kr.

BIV verkar för ett bra brandskydd i samhället genom att:

- Skapa nätverk för personer med intresse för brandrelaterade frågor
- Verka för hög etisk standard
- Arbeta för ingenjörskonsten inom brandtekniska områden
- Stödja utbildning och fortbildning som rör brandskydd
- Arrangera seminarier, konferenser och dela ut stipendium

Föreningen Räddningskårer i Samverkan (FRIS)

FRIS är en ideell förening för landets kommunala räddningstjänster med motto att alla medborgare bör erbjudas en likvärdig utbildning i förebyggande brandskydd. 110 kårer är medlemmar. FRIS har i många år erhållit uppdragsersättning från MSB. Medlemsavgift är 650 kr/år.

Föreningen Sveriges Brandbefäl (SBB)

SBB är en riksorganisation med 14 regionala föreningar och 1 200 medlemmar. Medlemsantalet är sjunkande. Regionföreningarna är anslutna till riksföreningen vilket medför att de ska fastställa stadgar enligt riksföreningens fastställda normalstadgar.

Brandbefäl kan bli medlemmar men även personer andra som anses berika föreningen. Både fysiska och juridiska person kan bli stödjande medlemmar. Medlemskap erhålles i den regionala föreningen och som en följd därav också i den nationella föreningen. En medlem har således rösträtt i både den regionala och nationella föreningen.

Föreningens syfte är:

- att främja utvecklingen av samhällets skydd mot olyckor, fredstida krissituationer och härmed sammanhängande frågor
- att stötta och uppmuntra till att brandbefäl tar en ledande roll i denna utveckling
- att främja medlemmarnas möjligheter till fortbildning, kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte
- att aktivt verka för en inkluderande kultur som bygger på människors lika värde.

Medlemsavgiften för riksorganisation och regionförening är tillsammans ca 350 kr.

Styrelsen består av 7 - 9 ledamöter och ska ha lämplig fördelning vad avser kön, ålder och geografisk spridning. Valberedningen består av minst två personer. Man har ett kansli med 15 % tjänst. Vid föreningens upplösning disponeras dess tillgångar enligt de två senaste årsmötenas beslut.

Tillsammans med de regionala föreningarna uppskattas SBB ha ett eget kapital på ca 1 miljon kr. Obs osäker siffra.

SBB ägnar sig åt remissyttranden, opinionsbildning och internationellt utbyte. Man ger ut stipendium, ordnar nordiskt erfarenhetsutbyte, ger ut tidningen Räddningsledaren samt ordnar konferenser tillsammans med Brandskyddsföreningen och MSB. Brandkonferensen och Skadeplats är välkända konferenser för de flesta. SBB säger sig vara - och är - en stark och pålitlig röst i utvecklingen av svensk räddningstjänst.

SBB har fått en roll som delvis påminner om den roll SRTJ skulle kunna ha. SBB representerar branschen i t. ex. Nordisk brandbefälssamverkan, Europeiska brandbefälsföreningen (FEU), i MSB:s utbildningsutskott, Boverkets referensgrupp och Lunds universitet. Den här sammanblandningen av branschintresse och särintresse har nog sin historia från den tiden då brandchefen var en myndighet.

Förbundet Sveriges Frivilliga Brandkårer (FSFB)

Förbundet vänder sig till frivilliga brandkårer och kommunala räddningsvärn. Antalet medlemmar är ca 70 kårer eller värn. Förbundet erbjuder en kollektiv försäkring, självskyddsutbildning och MSB:s uppdragsersättning vid förebyggande arbete. Medlemsavgiften är 1 000 kr per organisation.

Förbundet ger ut ett stipendium om högst 10 000 kr till den som vill förkovra sig genom projekt eller dylikt som befrämjar FSFB och dess målgrupp. Syftet är ett säkrare och tryggare samhälle med inriktning på brandskydd, men även för att den enskilde skall öka sin egen trygghet och säkerhet, i hemmet och i samhället.

Mer konkreta exempel på verksamheten är hembesök, HLR- och brandutbildningar, utomhusaktiviteter som att dela ut informationsmaterial i brevlådor, stå utanför lokala affären, delta på hembygdsdagar och informera om brand och säkerhet. Förbundet sprider också information om MSB:s digitala utbildningsplattform för värn och frivilliga brandkårer.

Kvinnor inom Räddningstjänsten (Kirtj)

Kirtj är en ideell förening för kvinnor som verkar inom Räddningstjänsten, vilket inkluderar SMO-elever, sotare, skorstensfejare tekniker, administrativ personal med flera. Föreningen är medlem i Sveriges Kvinnoorganisationer. Stödmedlemmar kan vara enskilda personer, fackföreningar, myndigheter, organisationer, verksamheter och juridisk person. Dessa förväntas betala medlemsavgiften eller annat oberoende belopp men har ingen rösträtt. Kirtj:s syfte är att bevaka och påverka hur kvinnor bemöts inom räddningstjänsten och på det sättet vara med och påverka branschens utveckling.

Föreningen arrangerar en årlig nätverksträff och deltar i nationella och internationella konferenser som ligger inom ramen för verksamheten som t. ex. Brandkonferensen, Pride, Skadeplats, Internationella kvinnodagen, Skyddsmässan, Studentmässan och CTIF.

Medlemsavgiften är 200 kr, omsättningen är ca 300 tkr och man har ca 150 medlemmar. Styrelsen består av nio personer. Om föreningen upplöses ska föreningens tillgångar överlämnas till verksamhet som gynnar kvinnor inom räddningstjänsten

Räddningstjänstens Riksorganisation för Beredskapsfrågor (RRB)

RRB, som tidigare hette glesbygdsklubben, vänder sig till räddningstjänster som svarar för räddningstjänst i glesbygd. Man har 85 medlemmar, främst räddningstjänster samt några föreningar och företag inom branschen som t. ex. SKR och SOS Alarm Sverige AB.

RRB:s styrelse består av sju personer samt en adjungerad person från MSB. Medlemsavgiften är 1 000 kr. Flera räddningstjänster stöttar RRB genom sammanlagda bidrag om 20 000 kr. Vid en eventuell

upplösning skall föreningens samlade tillgångar tillfalla insamlingsstiftelsen Brandmännens Cancerfond.

RRB's syfte är att bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor genom kunskapsutbyte, omvärldsbevakning samt att tillvarata kommunernas intressen. RRB sänder Rib podcast – en podcast för räddningstjänst och av räddningstjänst med hittills ca 10 sända avsnitt.

I samband med sin årsstämma ordnar RRB en konferens under två dagar. På 2023 års konferens fanns bl. a. stod följande punkter på programmet

- Ledning av insats
- Brandman i Ukraina
- Nationell RiB kampanj

Skorstensfejaremästarnas Riksförbund (SSR)

SSR är en arbetsgivar- och branschorganisation. Medlemmar är organisationer, kommuner och privata företag som har i uppdrag från kommunen att utföra sotning och/eller brandskyddskontroll.

SSR har 160 anslutna sotningsföretag. Anslutningsgraden är 95 %. SSR:s medlemmar är en aktörer i fråga om eldstadsrelaterade bränder. Kommunen (oftast räddningsnämnden) är ansvarig nämnd för brandskyddskontroll (sotning).

SSR upprättar tillsammans med fackförbund kollektivavtal för sina medlemmars anställda.

SSR består av en förening och ett helägt servicebolag. Kansliet har fem anställda. Medlemsavgiften till föreningen är 100 kr/medlem och till servicebolaget 1% av företagets lönekostnader. Omsättning är ca 15 miljoner kr

Styrelsen består av tio personer och ledamöterna väljs utifrån yrkeserfarenheter. Andra kompetenser efterfrågas inte. I stadgarna sägs inget om valberedning. SSR är uppdelat i sju lokalföreningar, så kallade kretsar. Varje krets väljer sin representant som tillsammans med verkställande utskottet utgör i SSR:s styrelse. Föreningen har ett IT-råd och ett Tekniskt Råd.

Föreningens syfte är

- ett tryggt samhälle utan eldstadsrelaterade bränder.
- att utgöra ett fast samband mellan rikets samtliga medlemmar i syfte att därigenom främja och trygga yrkets bestånd och utveckling samt dess utövares intressen
- att bibehålla och utvidga samarbetet med organisationer med liknande ändamål inom landet samt med yrkesorganisationer i utlandet

Sveriges ungdomsbrandkårer

Förbundet Sveriges Ungdomsbrandkårer är en ideell riksorganisation vars medlemmar är de lokala ungdomsbrandkårer som är beredd att följa förbundets normalstadgar för ungdomsbrandkårer. De lokala Ungdomsbrandkårererna riktar sig till flickor och pojkar i åldern 11 - 18 år.

Förbundet Sveriges Ungdomsbrandkårers syfte är

- att verka för ett ökat intresse för räddningstjänstfrågor,
- att riskmedvetandet ökar bland ungdomar
- att främja jämställdheten mellan könen och verka för att ungdomar med olika bakgrund tas upp i organisationen.
- att verka för en höjning av samhällets och medborgarnas beredskap och höja individens förmåga att klara olika påfrestningar i samhället.
- att samarbeta med MSB och Brandskyddsföreningen länsföreningar och andra ideella organisationer samt upprätthålla förbindelser och samarbete med liknande organisationer i andra länder.
- att verka för regional samverkan mellan ungdomsbrandkårerna.

Förbundet Sveriges ungdomsbrandkårer har med stöd från Gustaf V:s 90-års fond, Folke Bernadottes minnesfond, Ungdomsstyrelsen, Stiftelsen Konungens Jubileumsfond för ungdomar i Sverige genomfört ett antal projekt.

Sveriges Brandkonsultförening (BRA)

Föreningens syfte är främja brandkonsultföretagens marknad och anseende. Detta ska ske genom att verka för en väl fungerande marknad där aktörerna håller en hög nivå på sina tjänster.

Medlem i föreningen kan vara företag som helt eller delvis bedriver konsultativ verksamhet inom området byggnadstekniskt brandskydd. Medlem får ej bedriva handel med produkter som kan äventyra företagets oberoende ställning som konsult. BRA verkar för att:

- Etik och moral inom medlemsföretagen i branschen upprätthålls.
- Vidga marknaden
- Påverka de processer som styr brandkonsultföretagens roll på marknaden.
- Bevaka branschens intressen i förhållande till företag, institutioner, myndigheter och media.
- Fungera som debattör och opinionsbildare i branschgemensamma frågor.
- Vara en naturlig remissinstans för myndigheter, universitet och forskningsorganisationer mm.
- Påverka brandteknikens utveckling.

Fackliga organisationer

Brandmännens Riksförbund (BRF)

Brandmännens Riksförbund är ett partipolitiskt obundet fackförbund. Som medlemmar antar man anställda inom räddningstjänst samt relaterad verksamhet. BRF:s syfte är att tillvarata medlemmarnas gemensamma intresse för att skapa bästa möjliga villkor i arbetslivet och i samhället genom att:

- organisera anställda inom förbundets verksamhetsområden
- stärka alla medlemmar genom studier, information, opinionsbildning och genom val av arbetssätt

- bygga en stark lokal organisation för att stödja och företräda medlemmarna på arbetsplatsen
- bedriva förhandlingsverksamhet och teckna kollektivavtal
- samarbeta med andra organisationer såväl nationellt som internationellt
- aktivt påverka utvecklingen i samhälle

Styrelsen består av 10 ordinarie ledamöter, valberedningen av tre ordinarie ledamöter. Förbundet har följande struktur

- arbetsplatsanknutna klubbar där de beslutande organen är klubbmöte/representantskap och klubbstyrelse
- geografiskt uppdelade avdelningar där de beslutande organen är representantskap/klubbstyrelse och avdelningsstyrelse.
- förbundsstyrelsen med dess presidium
- förbundsråd
- kongressen

Kommunal

Kommunal är ett fack för anställda inom räddningstjänsten, såväl heltidsanställda som räddningstjänstpersonal i beredskap ("RIB-are"). Kommunal förhandlar och tecknar kollektivavtal för arbetsvillkor som löner, pensionsavtal och arbetsmiljö med mera.

Kommunal lyfter frågor och driver dem gentemot riksdag, regering och myndigheter. De frågor man arbetar intensivt med är t. ex.:

- Kvalitetssäkring av utbildningarna inom RIB, SMO samt styrkeledare/insatsledare.
- Översyn om hur Lagen om skydd mot olyckor används i kommunerna.
- Skyddad yrkestitel, vilket innebär att det ska behövas ett utbildningsbevis för att ha rätt att arbeta och använda titeln brandman inom räddningstjänsten.
- Nej till ensamarbete! Stoppa införandet av mindre enheter.
- Kompetenskrav för utryckningsförare! Ett nationellt yrkeskompetensbevis för förare av utryckningsfordon inrättas.
- Cancerprevention.
- Insatser för att förbättra villkoren för jämställdhet, mångfald och inkludering

Ledarna inom Räddningstjänsten

Ledarna inom räddningstjänsten är en av 19 branschföreningar inom fackförbundet Ledarna. Föreningen riktar sig till chefer och arbetsledare inom räddningstjänsten. Föreningens ändamål är att skapa en trygg och säker arbetsmiljö för våra medlemmar genom att

- utveckla chefsrollen
- medverka till kompetensutveckling
- främja erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna

I detta ingår kompetensutveckling inom områden som räddningsledarskap, taktik och teknik, konflikthantering och personlig utveckling. Föreningen ser sig som en part när det gäller att överföra kunskaper till beslutsfattare exempelvis genom lobbyverksamhet.

Syftet uppnås genom:

- att vid gemensamt framträdande representera medlemmarna
- att i frågor rörande yrkets verksamhetsområde utgöra central instans för samråd, konsultationer och remissbehandling, m.m.
- att verka för yrkesutbildningens ordnande för yrkeskåren
- att vid förhandlingar och uppgörelser om arbetsavtal för medlemmar eller medlemmars företag som huvudorganisation företräda dessa och därvid verka för riksavtal

Sveriges Brand- och Riskhanteringsingenjörer (Sve-bring)

Sveriges Brand- och Riskhanteringsingenjörer (Sve-bring) är en av flera yrkesföreningar inom fackförbundet Sveriges Ingenjörer. I praktiken arbetar Sve-bring som ett branschnätverk och inte med traditionella fackliga frågor, men kan agera bollplank i förhandlingsfrågor om de har särskild branschrelevans.

Sve-bring engagerar sig i frågor som rör utbildning, kompetens, remissfrågor och annat branschrelaterat. Föreningen har drygt 1 000 medlemmar som är yrkesverksamma, studerande och pensionärer.

Vision

Vision är ett fackförbund för personer som leder och administrerar arbetet inom kommun, region, kyrka eller bolag kopplade till välfärden. Det är en feministisk organisation, partipolitiskt obunden och ingår i TCO.

Förbundets uppgift är att:

- Ta tillvara medlemmarnas intressen och arbeta för medlemmarnas inflytande i frågor som rör anställningsvillkor och övriga förhållanden på arbetsplatsen
- Arbeta för att öka den fackliga styrkan, stärka sammanhållning och solidaritet på arbetsplatsen
- Främja jämställdhet och mångfald samt motverka all form av diskriminering i arbetslivet
- Arbeta för att jämställdhetsaspekten alltid beaktas i alla sammanhang i förbundets verksamhet
- Arbeta för medlemmarnas livslånga lärande
- Arbeta för medlemmarnas och förbundets intressen i lagstiftnings- och trygghetsfrågor med mera
- Samarbeta med andra organisationer som främjar medlemmarnas intressen, bl. a. genom medlemskap i TCO

Polisförbundet

Polisförbundet har ingen koppling till denna utredning på annat sätt än att visa hur anställda i en annan verksamhet organiserar sig. Lösningen påminner om den som officersförbundet har. Dessa två fackförbund samlar till skillnad från räddningstjänsten all personal i ett fackförbund. Verksamheten är mer samlande än utbildningen.

Så här står det i stadgarna: Möjlighet till medlemskap äger den som innehar anställning enligt polisförordningen vid polismyndigheterna vilket omfattar rikspolischefen, säkerhetspolischefen, biträdande säkerhetspolischefen, polismästare, polisöverintendent, polisintendent, polissekreterare, poliskommissarie, polisinspektör, polisassistent och polisaspirant.

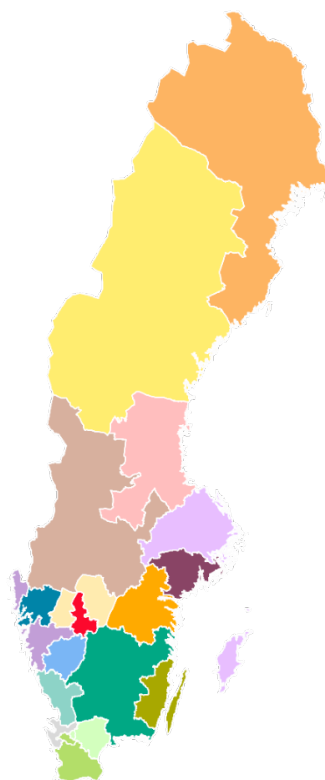
Lagstadgad samverkan

Sedan 2021 ställer LSO krav på att ytterligare samverkan och samordning mellan kommunernas räddningstjänster ska utvecklas samt att kommunen ska ha ett ledningssystem för räddningstjänsten och att en övergripande ledning ständigt ska upprätthållas.

Räddningsledningssystem

Syftet är att stärka förmågan till ledning inom räddningstjänsten samt att utveckla mer enhetliga räddningsledningssystem. Från MSB:s hemsida har jag hämtat denna karta som visar alla 18 räddningsledningssystemen med namn som t. ex.

- Ledningssystem Fyrbodalen,
- RäddSam Halland,
- Räddning i Samverkan,
- Räddningscentral Mitt,
- Räddningsregion Bergslagen,
- Räddningssamverkan Nord,
- Räddningstjänstssamverkan Småland Blekinge,
- Räddningstjänsten Sydost,
- Samhällsskydd Mellersta Skaraborg,
- Västra räddningsregionen

Räddningsregioner

Räddningstjänsterna är också indelade i räddningsregioner. Uppdelningen har sin historia i de Rädd-Sam som utvecklades under 80-talet och nu utvecklats genom de ledningssystem som vuxit fram. För närvarande finns sju räddningsregioner.

1. Räddningsregion MittNorrland: 25 kommuner, 14 räddningstjänster, 1 ledningscentral på 2 platser.

2. Räddningsregion Bergslagen: 42 kommuner, 740 000 invånare, 1 räddningsledningssystem.
3. Räddningsregion Östra Svealand, 48 kommuner, 13 räddningstjänster, 3,5 miljoner invånare, 2 räddningsledningssystem.
4. Västra Räddningsregionen: 30 kommuner, 16 räddningstjänster, 1,6 miljoner, invånare, 4 räddningsledningssystem.
5. Räddningsregion sydöstra Sverige, 53 kommuner, 26 räddningstjänster, 1,5 miljoner invånare med 3 ledningscentraler som snabbt kan ställas om till 1 räddningsledningssystem
6. Räddningsregion Södra Sverige, 32 kommuner, 16 räddningstjänster, 1 400 000 invånare, 3 räddningsledningssystem.
7. Räddningsregion Västra Götaland, 29 kommuner, 6 räddningstjänster, 750 000 invånare 4 räddningsledningssystem.

Räddningsregionernas verksamhetsområde varierar från att endast omfatta ledningssystem till en betydligt bredare verksamhet. Exempelvis har Räddningsregion Östra Svealand (RRÖS) ett samverkansavtal där man förbinder sig att gemensamt uppnå en god effektivitet och förmåga inom verksamhetsområdet. Räddningstjänsterna delar kunskap, utvecklingskostnader för att bli en stark och enad röst. Samarbetsformerna är väl dokumenterade och arbetet organiserat med en chefsgrupp, några samordningsgrupper och flera arbetsgrupper. Cheferna har månatliga möten.

Räddsam

Räddsam är nätverk som bildats av räddningstjänster inom ett visst område. De startades för några decennier sedan som en ambition för att öka samarbetet. Över tid har områdena vuxit och i flera fall lagts ned för att ersättas av andra samarbetsformer t. ex. räddningsregioner. Här följer en lista över några aktiva Räddsam:

- Räddsam E
- Räddsam VG
- Räddsam YZ
- Räddsam F
- Räddsam Skåne
- Räddsam Kronoberg
- Räddsam Mälardalen

Räddsam Skåne har bl. a. följande verksamhetsområden: Rakel, Ledningsfordon, Förebyggande och Stab. Räddsam VG har projektgrupper inom Förebyggande, Operativt, HR, Beredskap, Utbildning samt Utveckling och forskning. Frågor om kriser står också på dagordningen.

Nationella förstärkningsresurser

När en händelse är alltför komplex, alltför stor eller långdragen för att regionens samlade resurser ska räcka har MSB förstärkningsresurser som kan användas. Resurserna är främst avsedda för nationellt bruk, men kan i vissa fall också användas internationellt. MSB har förstärkningsresurser för bl. a. skogsbrand, översvämning och oljeutsläpp. Ett 30-tal räddningstjänster har slutit avtal med MSB kring hanteringen av dessa resurser. Ett viss räddningstjänst har valts ut att representera de räddningstjänster som har slutit avtal om en viss resurs. Göteborgs räddningstjänst svara för frågor om oljeutsläpp, Brandkåren Attunda om sanering, osv.

MSB har förstärkningsresurser för:

- skogsbrand
- översvämning
- oljeutsläpp
- CBRN
- sök och räddning
- samverkan och ledning
- värdlandsstöd
- luftburen sjuktransport
- bistå personer med hemvist i Sverige som drabbas av en allvarlig händelse utomlands.

Nätverk

Med nätverk avser vi grupper som har bildats kring en specifik fråga som förenar dem. Det kan handla om allt från geografiska frågor till specifika intresseområden. Nätverken drivs genom kollegiala, muntliga eller skriftliga överenskommelser utan några särskilda formella krav. Nätverken är inte någon juridisk person.

100-tusenklubben

100-tusenklubben omfattar räddningstjänsterna i kommunerna Uppsala, Örebro, Västerås, Jönköping, Norrköping och Helsingborg. Andra kommuner som Sundsvall, Luleå och Umeå har knackat på dörren utan att ha fått tillträde. Borås har trätt ur klubben. Syftet med klubben är att öka förmågan genom erfarenhetsutbyte. Man har chefsmöten fyra gånger per år och möte med förtroendevalda en gång årligen.

I gruppen pågår också en kontinuerligt avstämning i olika frågor mellan i första hand cheferna. Syftet är att medlemmarna i klubben ska tala med samma röst och därigenom öka tyngden i sina synpunkter.

100-tusenklubben kompletterat med ytterligare några kommuner bland andra Umeå ägnar sig åt erfarenhetsutbyte inom förebyggande brandförsvaret.

CIP kunskapsnätverk

Civila insatspersoner, CIP, utgör en viktig förstärkning vid bränder, hjärtstopp, trafikolyckor och drunkningsolyckor som kräver en snabb insats och första hjälpen. CIP kunskapsnätverk verkar för att utveckla CIP-verksamheten. CARER och deras partners bidrar t. ex. med hjälp med projektplanering och dokumentation och utvärdering av CIP-projekt.

Ett tiotal räddningstjänster medverkar i nätverket där Södertörns brandförsvärsförbund, Västra Sörmlands Räddningstjänst, Räddningstjänsten Medelpad, Räddningstjänsten Väst och Räddningstjänsten Falköping är fasta deltagare.

CIP Samordning

CIP har funnits länge i några kommuner, med goda resultat, men samordning och flera förutsättningar för att få ett ideellt engagemang som detta att fungera har saknats på många platser.

Brandkyddsföreningen har tagit en ny samordnande roll för att skapa förutsättningar för CIP över hela landet. Frågor att belysa är: finansiering, utbildning, register, avtal med räddningstjänst och volontärkontrakt. Brandkyddsföreningen tar stor del av de initiala kostnaderna för att driva pilotprojekten. På sikt tänker man sig att myndigheter ska stå för de nationella kostnaderna och lokala intressenter för de lokala kostnaderna.

De nordiska huvudstädernas räddningstjänst

Huvudstädernas räddningstjänst har träffats sedan 1916. Mötena handlar om att hantera den speciella riskbild som inte finns i andra städer. Där finns riskobjekt som t. ex , regering, riksdag, kungahus, statsbesök, NATO-anslutning och t-bana kring vilka man byter erfarenheter. Beroende på de ämnen som finns på agendan deltar cheferna och berörda specialister.

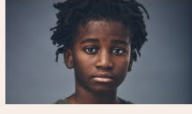

Förbundsdagarna

Tidigare hölls chefskonferenser med de räddningstjänster som var organiserade i kommunalförbund under benämningen Förbundsdagarna. Chefsmötena har upphört men Förbundsdagarna har fortsatt genom nätverk i fråga om administration, ekonomi och HR.

Nätverket jämställd räddningstjänst (NJR)

NJR verkar för en jämställd och inkluderande räddningstjänst med en arbetsplatskultur där alla ska trivas, känna sig trygga och välkomna. NJR verkar också för en räddningstjänst som levererar bra och jämlik service till hela befolkningen. Informationsmaterial, filmer, samtalsövningar, regler, spel, nätverk och konferenser hittar man i verktygslådan.

Medlemmar i föreningen är 130 räddningstjänster samt MSB, SKR och Sobona. Styrelsen består av fem personer samt tre adjungerande varav två från MSB. Huvudansvaret för att driva NJR skiftar år från år mellan olika räddningstjänster. Medlemsavgiften är 1 200 per organisation. MSB:s bidrag 2023 var 250 000 kr. På nästa visas ett skärmbild från deras hemsida.

 <p>"Rätt men hjärtligt – En räddningstjänst för alla?" Se filmen tillsammans med dina kollegor och reflektera kring hur ni ser på jämställdhet</p> <p>Visa filmen</p>	 <p>Vad är okej att säga? Gör vår samtalsövning själv eller med dina kollegor och skapa diskussion</p> <p>Starta</p>	 <p>Om jämställdhet Ladda ner och gå igenom presentationen om jämställdhet</p> <p>Ladda ner</p>	 <p>Våga se och våga ta i problemen! Se filmen tillsammans med dina kollegor</p> <p>Visa filmen</p>
 <p>Tre regler Skriv ut våra 3 regler och sätt upp på din arbetsplats för en inkluderande arbetskultur.</p> <p>Ladda ner</p>	 <p>Affischer Sätt upp affischerna "Tre regler" på din arbetsplats</p> <p>Ladda ner</p>	 <p>Spelet Räddningsvärk Ett spel om normer och värderingar, framtaget av Räddningstjänsten Halmstad</p> <p>Läs mer</p>	 <p>En räddningstjänst för alla Ladda ner eller beställ En räddningstjänst för alla. Handbok i jämställdhet för räddningstjänsten</p> <p>Ladda ner</p>

Storstadsklubben

Stockholm, Göteborg och Malmö stad har på högsta nivå ett årligt möte med utbyte av erfarenheter. Som en del av dessa träffar har också de tre städernas räddningstjänster ett erfarenhetsutbyte. Mötena handlar mer om att lära av varandra än att ta ställning i viktiga frågor.

Stiftelser

En stiftelse har inte några ägare eller medlemmar utan förvaltas av en styrelse eller en juridisk person. Stiftelsen styrs av ett stiftelseförordnande t. ex. som anger hur förmögenheten ska användas och vem eller vilka som är förmånstagare. Det kan t. ex. vara ett gåvobrev, ett testamente eller ett styrelseprotokoll.

Brandmännens Cancerfond

Brandmännens cancerfond är en stiftelse som vill uppmärksamma forskning om sambandet brandrök och cancer. Syftet är att samla in pengar till både bättre utrustning och utveckling av metoder och till mer vetenskaplig forskning kring hur cancerrisken som brandmän utsätts för kan minska. Verksamheten finansieras genom donationer från privatpersoner och företag. För år 2022 var intäkterna ca 100 000 och det egna kapitalet drygt 200 000 kr.

Kaare Brandsjös stipendiefond

Syftet med fonden är att främja intresset för personliga initiativ och insatser inom områdena samhällets skydd mot olyckor, kriser samt extraordinära händelser. Stiftelsens angelägenheter förvaltas av SBB:s styrelse som också är styrelse för fonden. Personer eller grupper kan tilldelas stipendier för utveckling inom området räddningstjänst.

Företag

Informationsbolaget

Informationsbolaget är ett familjeföretag med ca 10 anställda och en omsättning på drygt 6 miljoner kr. Verksamheten omfattar information, utbildning konferenser och webinarier inom brandskydd, säkerhet och trygghet. Som exempel kan nämnas Brandbefälsmötet som man ordnar tillsammans med Räddningstjänsten Skåne Nordväst och Brandskydd som arrangeras tillsammans med BRA.

Nyheter från Informationsbolaget

Här hittar du dom senaste nyheterna och information om våra aktuella arrangemang på Informationsbolaget.

Brandskydd i kyrkor

Välkommen till Brandskydd i kyrkor, webinarium 27 november kl. 10:00-12:00. Välkommen till ett webinarium om brandskydd i kyrkan. Måndagen 27 ...

[Läs Mer ...](#)

Stort larm! – Ett webinarium för Sveriges deltidsbrandmän

Välkommen till Stort larm! – Ett webinarium för Sveriges deltidsbrandmän, 28 november kl. 14.00-16.00. Tisdag 28 november, är det dags ...

[Läs Mer ...](#)

Cybersäkerhet

Välkommen till Cybersäkerhet, webinarium 28 november 2023 kl. 10.00. På webinariet kommer vi att få ta del av Erfarenheter från ...

[Läs Mer ...](#)

Brandskydd 2023

Brandskydd 2023 är Sveriges största mötesplats om förebyggande och byggnadstekniskt brandskydd och kommer i år att arrangeras i nya lokaler ...

[Läs Mer ...](#)

Försäkringsbranschens Restvärderäddning i Sverige AB

Samtliga kommunala räddningstjänster i Sverige har avtal med Försäkringsbranschens Restvärderäddning i Sverige AB att utföra akut restvärderäddning. Företaget ägs till 100 % av Brandskyddsföreningen.

Restvärderäddning arbetar för att minimera de materiella och ekonomiska konsekvenserna av en olycka, och för att hjälpa de människor som har drabbats att kunna återgå till sin vardag så snart som möjligt.

Företagets uppdragsgivare är myndigheter, enskilda företag och nästan samtliga svenska försäkringsbolag. Arbetet påbörjas samtidigt med eller i direkt anslutning till räddningstjänstens insats. Räddningstjänsten utför genom avtal det mest akuta restvärdearbetet och vid större skador tar en restvärdeledare vid arbetet.

Alla restvärdeledare är specialutbildade brandbefäl, ett flertal med extrakompetens för att hantera miljörelaterade skador. Restvärdeledarna finns utspridda över landet och är tillgängliga dygnet runt, året runt. Styrelsen har personalunion med Brandskyddsföreningens styrelse. Företaget omsättning är ca 110 miljoner kr.

SOS Alarm AB

SOS Alarm är Sveriges största larmcentral och erbjuder tjänster för privata företag, kommuner och regioner. SOS Alarm svarar för nödnummer som 112, 113 13, 114 14, 1177 och 116 000. Det finns olika varianter av avtal mellan kommunerna och SOS Alarm. Ingen räddningstjänst har valt att sköta räddningsintervjun själva.

1. SSBF, SBFF, RSGBG, RSYD och och Kristianstad har egen räddningsåtgörning för ca 5,6 miljoner innevånare.
2. RTÖG, NÄRF, SÄRF, SMS och Kalmar har delad räddningsåtgörning med SOS Alarm för ca 1,2 miljoner innevånare.
3. I resten av landet sköter SOS Alarm hela räddningsåtgörning för ca 3,6 miljoner innevånare.

Företaget har tre samrådsgrupper:

Råd för kommunal räddningstjänst

Övergripande frågor av långsiktigt inriktande karaktär. Företrädare för räddningstjänsterna utses av SKR utifrån ledningssystemens nomineringar.

Utvecklingsforum för operativa räddningstjänstfrågor

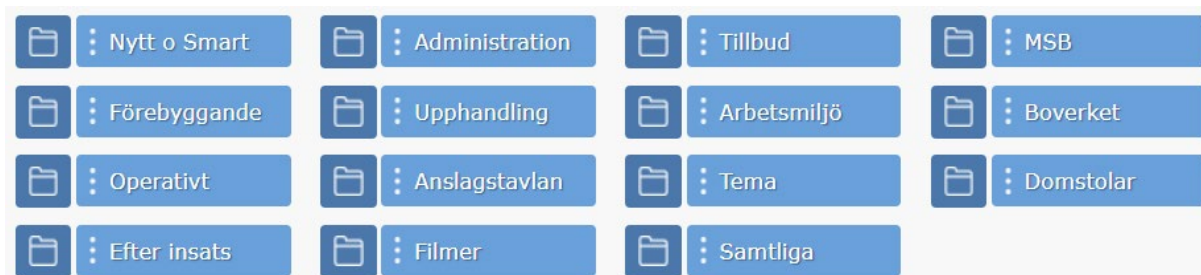
Dialog, förankring, kravställning och information kring utvecklingsfrågor. Företrädare för räddningstjänsterna utses av SOS Alarm efter dialog med SKR.

Zenit utvecklingsforum

Teknisk frågor som avser ärendehanteringssystemet. Företrädare för räddningstjänsterna utses av SOS Alarm.

Utkiken Sverige AB

Utkiken är ett AB som startades 2006 av PO Malmqvist med syfte att samverka om information och kunskap för att varje räddningstjänst ska slippa uppfinna hjulet. Företaget har ca 130 räddningstjänster som abonnenter, dvs drygt 90 % täckning. Man når ut till mer än 6 000 personer. Omsättningen är drygt 2 mkr. Företagets kärna består av en databas och ett system för uppdatering av databasen samt naturligtvis kompetens att köra detta. Här finns en dokumentdatabas med olika forum som t. ex. simuleringar av olycksförlopp, upphandlingar, olycksutredningar, förebyggande och överklaganden. Nedanstående bild är ett skärmbild från Utkikens hemsida.

Konferenser och Mässor

De flesta organisationer har ett årsmöte där viktiga beslut fattas. Inte sällan ordnas konferenser/seminarier/föredrag i samband med dessa årsmöten. Här nedan tar jag upp konferenser som är återkommande och har ett tillräckligt omfattande program för att vara intressanta i detta sammanhang.

Brandkonferensen

Brandkonferensen är en årlig tvådagarskonferens som senast ordnades av SBB, MSB och Brandskyddsföreningen. Den första brandkonferensen genomfördes 1992 av SBB som initiativtagare. Under hand kom MSB och Brandskyddsföreningen in som medarrangör.

Brandkonferensen är en arena för diskussion, idéer, uppföljning, insikter och omvärldsanalys för att bidra till räddningstjänstens utveckling. Brandkonferensen vänder sig till ledare och strateger inom kommunal räddningstjänst och politiker med fokus på dessa frågor. Kostnad för deltagande är ca 4 000 kr. Brandkonferensen 2024 är inställd.

Branddagarna

Stanley Security är ett larmbolag som ordnar en årlig tvådagarskonferens under namnet Branddagarna. Kostnad för deltagande är ca 6 000 kr. Under konferensen 2022 deltog föreläsare från Polarbröd, Saabs Brandflyg, Briab och räddningstjänsten Dala Mitt

Brandbefälsmötet

Brandbefälsmötet är en nationell brandkonferens som vänder sig till alla chefer, befäl och politiker inom räddningstjänsten i Sverige. Brandbefälsmötet är ett forum och mötesplats där de kommunala räddningstjänsterna tillsammans med kollegor och branschföretag möts för erfarenhetsutbyte varvat med diskussioner och paneldebatter. Brandbefälsmötet arrangeras av Räddningstjänsten Skåne Nordväst och Informationsbolaget. Konferensavgiften är ca 4 000.

Brand & Räddning

Brand & Räddning är en årlig fackmessa i Västervik med ca 100 utställare från Sverige, Finland, Norge, Danmark samt även Europa och USA. Huvudinriktning är utställning av fordon och utrustning. Besökare kommer från hela Sverige, mest representanter från räddningstjänster men även näringsliv, organisationer, Försvarsmakten, Kustbevakningen, Sjärräddningssällskapet och Polisen. På programmet står Nätverksträffar. Företaget Westervik Tjugofyra Sju AB som driver mässan har en omsättning på ca 700 tkr och ett eget kapital på lika stort belopp.

Brandskydd

BRA och Informationsbolaget har under flera år ordnat en konferens om byggnadstekniskt- och förebyggande brandskydd. I anslutning till konferensen anordnas en utställning där produktyheter från branschen visas upp.

Framtidens skadeplats

Framtidens skadeplats är en heldagskonferens som sedan 2017 samlar forskare inom räddning- och respons, blåljuspraktiker, myndigheter, företag och andra samhällsaktörer inom ämnesområdet. Konferensen har anordnats sedan 2017 på Katastrofmedicinskt centrum i Linköping av CARER. Konferensen är kostnadsfri

Ämnen som förekommit är

- Vikten av samarbete vid en skadeplats
- Räddningstjänstens erfarenheter från bombdådet i juni 2019
- CIP i förorter

Förebyggandekonferensen

Förebyggande konferensen är en nationell Brandkonferens som arrangeras vartannat år av MSB. Kostnad för deltagande ca 3 000 kr. Den första konferensen initierades 2009 av MSB. Under hand kom SBB och Brandskyddsföreningen in som medarrangör.

Mötesplats kontinuitetshantering

En digital mötesplats om kontinuitetshantering med 700 – 800 deltagare som arrangeras av MSB.

Mötesplats Samhällssäkerhet

Mötesplats Samhällssäkerhet uppmanar till kunskapshöjning och möten mellan politiker, aktiva inom civilsamhället, näringsliv, kommun, region eller myndigheter. I fokus står, säkerhet, krisberedskap, trygghet och hur vi i Sverige ska försvara oss och vara förberedda på kriser och hot. SKR och RISE är samarbetspartners.

Skadeplats

Skadeplats är en konferens för operativ räddningspersonal som senast arrangerades av SBB, MSB och Brandskyddsföreningen. Här presenterar erfarenhet från händelser liksom nätverkande kring utmaningar och goda exempel. Deltagarna får möjlighet att själva prova, känna och klämma på utställarnas produkter, På 2022 program stod allt ifrån modern teknik som VR och AR, till fartygsbränder och explosioner. Skadeplats 2024 är inställd.

SKR:s politikerkonferens om kommunal räddningstjänst

SKR:s har en årlig politikerkonferens om kommunal räddningstjänst. År 2023 fokuserade den på höjd beredskap och personalförsörjning. På konferensen medverkade bland annat ministern för civilt försvar, Carl-Oskar Bohlin. På programmet stod exempel från Ukraina och Norge, samt kort om SOS Alarm – ett av bolagen inom SKR:s koncern.

Skydd

Skydd är en branschmessa inom skydd och säkerhet, brandbekämpning, räddningsarbete och personligt skydd. Till mässan kommer ca 10 000 besökare och ca 300 utställare. Under de tre dagar som mässan pågår ordnas ca 100 öppna föreläsningar. Under mässans första år var räddningstjänst en om inte en stor så i alla fall synlig del av mässan. Numera har räddningstjänsten i stort sett försvunnit från mässan.

Sotningskonferensen

MSB, SKR och SSR arrangerar sotningskonferensen vartannat år under 1 – 2 dagar med frågor som utbildning, upphandling, tillsyn och hälsoeffekter vid exponering för sot.

Poddar

Det finns fem poddar som behandlar räddningstjänst.

- Det operativa ledaskapet, publiceras av fackförbundet ledarna
- Det brinner, publiceras av Brandforsk
- En räddningstjänst för alla, publiceras av Svenska Lottakåren
- Larm vi minns, publiceras av Daniel Brander och Trausti Brege
- RiB Podcast, publiceras av RRB med Marcus Wallén och Johan Szymanski

Internationellt

Danske Beredskaper

Danske Beredskaper är en branschorganisation med kommunala beredskapsenheter som medlemmar. De har som syfte att utveckla och förbättra beredskapen i Danmark. Förbundets uppgift är att säkerställa information, kommunikation och förståelse för de uppgifter och utmaningar beredskapsenheterna står inför.

Det personliga medlemskapet för brandbefäl har upphört och beredskapsenheterna är nu de primära medlemmarna. Föreningen har gått från att vara ett särintresse till en branschorganisation. I början av 2016 rustades föreningen upp så att den inte längre bara har en styrelse, utan även ett yrkessekretariat med sekretariatschef, event manager, chef för Public Affairs och två studentmedarbetare. År 2024 ordnar förbundet två konferenser: en om Förebyggande och en om Räddningstjänst.

Medlemsavgiften för intresserade personer 215 - 535 kr, för organisationer från 3 225 till 10 750 kr beroende på antal anställda.

Federation of European fire officers (FEU)

FEU är ett oberoende organ för 24 europeiska brandbefälsföreningar eller statliga brandförsvare vars företrädare har ansvar för strategisk ledning av brand- och räddningstjänsten i sina respektive länder på kommunal, län, regional eller statlig nivå.

FEU har tre medlemskategorier: brandchefer, brandkårer och brandbefälsföreningar med medlemsavgifter från 100 till 1 100 Euro. Svensk medlem är SBB.

FEU har till syfte att förbättra brandsäkerheten för medborgarna, förbättra brandmännens säkerhet, tillhandahålla expertis för europeiska organ, dela god praxis och stödja gränsöverskridande initiativ vilket man åstadkommer genom att dela och utbyta kunskap inom framför allt tre områden:

- kunskapsnav i organisatoriska, ledningsmässiga och strategiska frågor avseende ledning av brandförsvare
- nästa generations brandbefäl i ett internationellt sammanhang.
- expertutbyte och gemenskapsprogram.

International Association of Fire and Rescue Service (CTIF)

CTIF är en organisation som arbetar för internationellt erfarenhetsutbyte inom områdena brandskydd, katastrofhjälp och räddning. Strävan är att

- främja, underlätta och utveckla internationellt, tekniskt och vetenskapligt samarbete inom områdena: brandskydd, brandbekämpning, räddning av människor och djur efter olyckor eller naturkatastrofer.
- Etablera och underhålla vänliga relationer mellan representanter för räddningstjänster i alla länder grundade på principerna om lika värde och samarbete.

CTIF har tre typer av medlemskap: nationer, juridiska och fysiska personer. Man har nationella kommittéer i Europa, USA, Kanada, Sydkorea och Japan. CTIF driver verksamhet i ett antal kommissioner som.: historik, tävlingar, flygplatser, frivilliga, strategi, teknik, statistik, hälsa, skogsbrand, farligt gods, kvinnor och ungdomar. Medlemskapet i CTIF för Sveriges del betalas av MSB.

National Fire Chiefs Council (NFCC)

NFCC är en oberoende medlemsorganisation och den professionella rösten för brittisk räddningstjänst. Även om namnet antyder att det är en förening för räddningschefer så är det de facto en branschförening för både brittiska räddningstjänster och deras anställda.

De har följande fokusområden

- Att minska risker och sårbarhet i samhället
- Att fokusera på den viktigaste tillgången – personal
- Att utveckla digitala och datatekniska lösningar
- Att vara en effektiv och ekonomiskt hållbar organisation i samarbete med sina partners

NFCC har två typer av medlemmar: kommunala räddningstjänster och deras anställda. De kommunala räddningstjänsterna representeras av räddningscheferna. Varje medarbetare har tillgång till nätverk,

information och stöd för praktiska lösningar på allmängiltiga problem. Medarbetarna har möjlighet till personlig och professionell utveckling genom arbetsgrupper, kommittéer och evenemang. Brandbefäl är berättigade att vara enskild medlem i NFCC.

NFCC lyfter fram sin strategi kring en mer positiv och inkluderande kultur inom räddningstjänsten. De stödjer räddningstjänsterna att kunna möta framtida utmaningar och möjligheter på ett effektivt sätt.

Styrelsen består tre räddningschefer. Ordförandens är heltidsanställd och har en ersättning på £130 000 vilket öppet redovisas på hemsidan. De två vice ordförandena verkar utan ersättning. På kansliet finns en heltidsanställd anställd (COO) som handhar det dagliga arbete. Kansliets ledning består av minst två personer och tre avdelningschefer. Totala antalet anställda är oklart.

NFCC har ett råd (council) som träffas varje kvartal. Varje räddningstjänst har en röst och företräds vanligen av räddningschefen.

NFCC är inte bara en röst som företräder brittisk räddningstjänst. De har ett omfattande reformprogram "[People, Culture and Leadership](#)" som handlar om att utveckla den inre kulturen och att möta framtida utmaningar. Här finns kanske en del att ta efter, medan en del menar att NFCC:s regelsystem är statiskt och likriktande samt begränsar kreativiteten.

Nordred

Nordred är en kontaktgrupp inom ramen för ett ramavtal mellan de fem nordiska länderna som berör räddningstjänstssamarbetet. Avtalet möjliggör samarbete mellan ansvariga myndigheter i de nordiska länderna i syfte att underlätta erforderligt ömsesidigt bistånd vid olyckshändelser i fredstid och att påskynda insättandet av hjälpande personal och materiel.

En kontaktgrupp bestående av representanter för ansvariga myndigheter i de avtalslutande länderna träffas regelbundet för att "lämna varandra upplysningar om organisationen och behöriga myndigheter i den egna staten samt lagstiftningsåtgärder och andra viktigare förändringar av betydelse". MSB är svensk representant i kontaktgruppen som arrangerar konferenser var tredje år även om den senaste som rapporteras på hemsidan arrangerades 2012. Nordred verkar på myndighetsnivå men kan nyttjas av kommunal räddningstjänst, både vid gränsen, och som förstärkning av andra länders resurser.

Norsk brannbefäls landsförbund (NBLF)

NBLF är en rikstäckande intresseorganisation för brandbefäl från yrkes- och deltidsbrandkårer. Föreningen har 15 kretsar. Föreningen koncentrerar sin verksamhet i första hand till brandrelaterade frågor ur ett samhällsperspektiv. Förbundet är opolitiskt och engagerar sig inte i löne- eller fackliga frågor.

Föreningens högsta organ är generalförsamlingen som hålls två gånger per år. Den löpande verksamheten sköts av förbundets styrelse som består av 9 ledamöter med 5 ersättare. Styrelsen har 5 - 6 möten per år. Utöver detta hålls ett riksrådsmöte en gång per år. På riksrådsmötet deltar bl. a. kretsledarna, styrelsen och eventuella utvalda medlemmar. Den löpande verksamheten sköts av styrelsen.

Enligt stadgarna är de viktigaste satsningsområdena:

- Bidra till utveckling av lagar, förordningar och andra brandföreskrifter
- Professionell och organisatorisk utveckling av brandväsendet
- Samarbete med andra organisationer som ägnar sig åt brandbekämpning och förebyggande brandförsvar
- Utveckling av bättre kompetens
- Förebyggande åtgärder och information

Nordisk brandbefälssamverkan

SBB har tillsammans med Norsk Brannbefals Landsforbund, Danske Beredskaber och Finlands Brandbefälsförbund ett årligt möte för erfarenhetsutbyte, utveckling av egna och europeiska samarbetet samt att stärka banden mellan föreningarna.

Som en del i detta utbyte kan medlemmar i SBB ansöka om att få träffa och nätverka med nordiska brandbefälskollegor. Utbyta erfarenheter, göra intressanta studiebesök och lära dig nya saker. SBB betalar resa och boende.

Danske Beredskaber är en branschorganisation, SBB representerar ett särintresse och Norsk brannbefäls landsförbund betecknar sig som en organisation för brandbefäl men om man utgår från syftet så är de snarare ett branschförbund.

Andra branscher

För att få erfarenheter hur andra branscher organiserar sig redovisas här fyra andra branschorganisationer.

Avfall Sverige

Avfall Sverige verkar för att avfall ska hanteras så att människors hälsa och miljön skyddas. Detta måste garanteras både på kort och på lång sikt. För att säkra en hållbar utveckling ska material, råvaror och energi användas så att resurshushållning främjas. Avfallshanteringen ska utformas kostnadseffektivt och använda bästa teknik till skäligena kostnader.

Avfall Sverige företräder medlemmarna – kommuner, kommunalförbund, kommunala bolag och kommunala regionbolag inom avfall och återvinning. I organisationen ingår också, som associerade medlemmar, ett hundratal tillverkare, konsulter och entreprenörer som alla är aktiva inom avfallshantering. 2021 hade Avfall Sverige 216 kommunala medlemmar och 142 associerade medlemmar.

Avfall Sverige bevakar och påverkar det som händer inom avfallsbranschen i Sverige, övriga Europa och resten av världen. Genom en speciella satsning bedrivs utveckling inom hela avfallsområdet.

Avfall Sverige är organiserat i en förening och ett helägt AB som omsätter knappt 50 mkr och har ca 20 medarbetare.

Avfall Sverige arbetar med:

- omvärlds- och intressebevakning
- påverkansarbete
- erfarenhetsutbyte
- utvecklings- och utredningsverksamhet
- utbildning och kunskapsspridning
- kommunikation

Avfall Sverige har kontakt med politiker, myndigheter, departement och pågående utredningar. Man har även kontakt med närliggande branschorganisationer inom energi- och miljöområdet och med näringslivets sammanslutningar för producentansvar. Avfall Sverige bidrar också aktivt med synpunkter inför politiska beslut, bl. a. genom remissvar.

Avfall Sverige delar årligen ut stipendier om sammanlagt 50 000 kr. Medlemsavgiften är mellan 14 000 och 40 000 kr beroende på antalet anställda.

Styrelsen består av 18 ledamöter, 10 förtroendevalda och 8 anställda. Styrelsens sammansättning ska spegla föreningens medlemmar vad avser organisationsstruktur, storlek och geografisk fördelning. Styrelsen ska också ha en så jämn könsfördelning som möjligt. Valberedningen består av 7 personer.

Svenskt vatten

Svenskt vatten består av en ideell förening och ett helägt aktiebolag. Man har bildat 6 olika kommittéer och ett 15-tal olika nätverk för att fokusera på vissa områden.

Föreningens syfte är att främja en hållbar samhällsutveckling och effektivt resursutnyttjande. Att stärka VA-branschens position i samhället och ta initiativ i för branschen viktiga frågor. Att bevaka och påverka det som inverkar på VA-branschen, främst inom Sverige och Europa. Svenskt Vatten är företrädare för hela Vattentjänst-Sverige genom att

- Ha ett stort kontaktnät med politiska beslutsfattare på alla nivåer
- Ha ett brett kontaktnät med departement och myndigheter
- Ha en stark omvärldsbevakning
- Bevaka och påverkar EU-arbetet, bl. a. genom lobbyorganisationen EUREAU
- Delta i svenskt och internationellt standardiseringsarbete
- Att vara huvudman för IWA i Sverige som främjar internationell forskning och erfarenhetsutbyte genom internationella seminarier
- Satsa årligen ca 20 miljoner kronor på FoU inom vattentjänstområdet
- Anordnar seminarier och utbildningar och årligen en större Vattenstämma
- Att vara medlem innebär ett 15-tal medlemsförmåner som t. ex. rabatt på utbildningar och konferenser, tillgång till expertkunskap, nyhetsförmedling, publikationer, branschdata, seminarier och juridik rådgivning samt opinionsarbete och press- och mediearbete.

Huvudmän för allmän VA-anläggning kan vara medlemmar. Årsavgiften är 2,21 kr/invånare vilket för en VA-huvudman med 50 000 invånare skulle innebära 110 000 kr varav ca 12 000 kr går till föreningen och 98 000 till servicebolaget.

Privata företag kan bli företagspartners och på så sätt stödja utvecklingsarbetet. Beroende på företagets storlek ligger avgiften mellan 13 000 – 200 000 kr.

Svenskt vatten har över 300 medlemmar, en omsättning på 75 miljoner kr och ett eget kapital på ca 40 miljoner kr.

Styrelsen består av 14 ledamöter och valberedningen av 7 personer, blandat politiker och anställda. Det råder personunion mellan föreningens och bolagets styrelser och revisorer. I föreningen stadgar ställs krav på valberedningen förslag

- en styrelse som är sammansatt med den kompetens och erfarenhet som motsvarar föreningens verksamhet och utveckling samt
- ska spegla det svenska samhället i stort.
- en rättvis geografisk spridning av posterna
- såväl mindre som större medlemmar blir representerade.
- styrelsen skall ha en god förmåga att samverka såväl inom styrelsen som i hela samhället.
- föreslå arvode för styrelsens ledamöter.

På föreningsstämman har varje medlem en röst för varje påbörjat tusental kronor som betalats sammanlagt i medlems- och serviceavgift ett visst år.

[Sveriges kyrkogårds- och Krematorieförbund \(SKKF\)](#)

Sveriges kyrkogårds- och Krematorieförbund är en politiskt och religiöst obunden branschorganisation som verkar inom området begravningsverksamhet, kyrkogårdar, begravningsplatser och deras

kulturhistoria. Förbundets syfte är att vårt samhälle ska präglas av goda begravnings seder, ett värdigt omhändertagande av avlidna samt en god kyrkogårdskultur.

SKKF verkar både nationellt och internationellt. SKKF ska uppnå sitt syfte genom

- att bedriva information, utbildning, konsultativa tjänster och utredningar,
- att följa verksamheten och ta initiativ till forskning och utveckling,
- att påverka utformningen av lagar, normer och bestämmelser samt besvara remisser,
- att publicera sig genom t. ex. konferenser, studieresor, utställningar, temadagar, tidskrifter och digitala medier,
- att verka för olika gravskick samt påverka utformning av begravningsplatser och krematorier,
- att verka för bildande av regionala avdelningar bland kyrkogårdsvårdande organisationer samt
- att bedriva annan verksamhet som ligger i linje med syftet.

Medlemmar är myndigheter och andra organisationer som verkar inom förbundets syften.

Förbundets organisation är Förbundsmöte, Styrelse, VD, kansli och ett antal regionala avdelningar.

Styrelsen, som består av 14 personer inklusive ersättare och VD, är en blandning av förtroendevalda, sakkunniga och myndighetserfarna personer. Vid förbundsmötet äger varje ledamot en röst.

Medlemsavgiften baseras på antalet invånare i församlingen.

Sveriges miljökommuner

Förbundet har som ändamål att vara ett forum och en mötesplats för kunskapsutveckling och en lokal röst för frågor som rör hälsa och miljö. Förbundet ska ideellt främja det svenska miljöarbetet och en god livsmiljö hos befolkningen, bestående i en god yttre och inre miljö, ett gott hälsoskydd, samt god livsmedelskvalitet genom att anordna konferenser, kurser och seminarier, samt att samarbeta med andra sammanslutningar och organ

Medlem i förbundet kan vara kommunalt eller annat offentligt organ vars verksamhet är förenlig med förbundets ändamål, och enskild organisation eller företag eller enskilda personer, som praktiskt, organisatoriskt eller vetenskapligt är verksamma inom det svenska miljöarbetet.

Sveriges miljökommuner har ca 220 medlemmar varav majoriteten är kommunernas miljönämnder, kommunalförbund eller gemensamma nämnder för flera kommuner. De kommunalförbund och gemensamma nämnder som är medlemmar representerar tillsammans ca 50 kommuner. Totalt är drygt 200 av Sveriges 290 kommuner medlemmar i förbundet.

Medlemsavgiften är beroende på antal invånare från 1 000 – 4 800 kr. Fysiska personer och andra juridiska personer betalar mellan 100 – 1 100 kr i medlemsavgift.

Styrelsen består av 11 - 15 ledamöter. Styrelseledamot ska vara en ledande företrädare för medlem i förbundet, som förtroendevald eller anställd, eller enskild medlem. Medlemmarna ska vara representerade av minst tre ledamöter från vardera Götaland, Svealand och Norrland.

Val av förtroendeposter inom förbundet ska beredas av en valberedning. Denna ska bestå av fem ordinarie ledamöter och fem ersättare för dessa

Vid röstning äger varje medlem rösta enligt följande:

- Enskild medlem 1 röst
- Lokala organ och företag 3 röster
- Centrala och regionala sammanslutningar 4 röster
- Kommuner: 1 - 9 999 inv. 3 röster
- 10 000 - 29 999 inv. 4 röster
- 30 000 - 49 999 inv. 5 röster
- 50 000 - 99 999 inv. 6 röster
- 100 000 inv. och däröver 7 röster

Reflektioner

Hur gör andra?

Många verksamheter har valt att samla sig kring en branschorganisation. Inom kommunal verksamhet kan nämnas följande

- Sveriges miljökommuner
- Svenskt vatten
- Avfall Sverige
- Föreningen Sveriges stadsbyggare
- Kulturskolerådet
- Sveriges Allmännyttan
- Energiföretagen

Räddningstjänsterna i Storbritannien, Danmark och Norge företräds också av var sin branschorganisation, fast i Norge uppblandat med särintresse.

Flera stora verksamheter som kommunal skola, äldreomsorg och barnomsorg har inga branschorganisationer medan deras privata alternativ har sådana: Friskolornas Riksförbund och Svenska Vård.

Jag kan inte se någon direkt logik på vilka grunder en branschorganisation skapas eller inte skapas. En orsak kan vara att SKR och Sobona anses fyller rollen för Sveriges räddningstjänster.

Tre viktiga råd

Räddningstjänstrådet, NKR och Branschrådet för räddningstjänst får sägas vara några av de viktigaste aktörerna. Två av råden har samma bemanning – nästan i alla fall –, sammanträder dagarna efter varandra, har i hög grad samordnade agendor och har var sina fastställda instruktioner. Räddningstjänstförbunden är dessutom representerade i Branschrådet för räddningstjänst vilket enbart har avtalsfrågor på agendan.

Förtroendevalda deltar inte i något av råden, deras ingång till SKR är i första hand presidiedagarna och genom de kommunpolitiker som deltar i SKR:s politiska styrning: fullmäktige, styrelse, beredningar och delegationer. Räddningstjänsten hör främst hemma i Samhällsbyggnadsberedningen och för avtalsfrågor i förhandlingsdelegationen.

Ledamöterna i räddningstjänstrådet utses på principer som fastställs av MSB (en deltagare från varje län). Det är rimligt, men inte nödvändigt, att en myndighet bestämmer hur de vill avlyssna räddningstjänsten. Toppstyrning ingår så att säga i strukturen.

Ledamöterna i NKR utses på principer som fastställs av SKR (en deltagare från varje län). SKR är en medlemsstyrd organisation där jag hade förväntat mig att medlemmarna skulle bestämma

principerna hur de vill bli företrädare. Ledamöterna i branschrådet för räddningstjänst utses av medlemmarna själva så som man kan förvänta sig i en medlemsstyrd organisation som Sobona.

Nu kan det hända att riktlinjerna för råden har tagits fram i samråd med räddningstjänsterna men formen har medfört att de med tiden uppfattas som direktiv.

Att vara räddningstjänsten företrädare i dessa råd är en statusfylld uppgift. Man får tidig information i viktiga frågor, kan påverka och träffar betydelsefulla kollegor. Företrädare ska utses via regionala kommunförbund, regionförbund, räddningschefsträff eller motsvarande forum. Under samtal får jag ett intryck att formerna för hur representanterna från respektive län utses är inte kända, låter sig inte beskrivas eller är inte uttalade.

I MSB:s och NKR:s instruktioner uttrycks lite olika förväntningarna på deltagarna. MSB trycker mer på rådets roll som informationsspridare i länet. Helt klart är att det varierar i vilken utsträckning länets representant är en fungerande länk. Om det beror på instruktionerna eller på vilket sätt representanten utses låter jag vara osagt.

Antalet länsrepresentanter i NKR är 26 och i räddningstjänstrådet 24. Två personer skickas alltså hem mellan dag 1 och dag 2 trots att det är samma grupp som i stort ska lösa samma uppgifter.

Det är inte obetydlig tid som ledamöterna måste lägga ned på möten och förberedelser. Det är troligen orsaken till att de stora räddningstjänsterna med sina lite större resurser är överrepresenterade i de två råden. Undantag förekommer som t. ex. i Norrbotten, Kronoberg och Kalmar län.

Var för sig är dessa ofullkomligheter ganska obetydliga. Men om man lägger samman dem så utkristalliseras ett mönster att räddningstjänsten låter sig representeras på ett sätt som andra bestämmer. MSB:s sätt att styra rådet är helt OK utifrån deras perspektiv. Samma gäller NKR (nästan). Men utifrån räddningstjänsternas perspektiv blir det inte helt lyckat.

Ponera att vi gör en nystart och tänker oss att sveriges räddningstjänster skulle vilja föra fram sina samlade åsikter. Inte skulle det organiseras på det här sättet.

Att verka bland andra aktörer

Jag har identifierat ett stort antal nationella grupperingar med mer eller mindre stark koppling till Räddningstjänst. Det är ett 60-tal aktörer som verkar på arenan. Det finns ingen särskild hierarki i dessa grupper. Ingen är egentligen överordnad någon annan. Samarbetsformerna har uppstått över tid och inom de områden det funnits behov. En organiskt tillväxt helt enkelt. Eller ett vildvuxet träd om du föredrar det.

Räddningstjänsterna är en heterogen grupp, nästan spretig. De har inte något forum för att processa fram någon slags gemensam vilja. De blir avlyssnade i andra aktörers studios. Räddningstjänsterna har inget naturligt nationellt perspektiv och har inget mandat att arbeta på det sättet heller. Det saknas en samlad stark röst som kan driva frågor, fånga nya idéer och skapa opinion. Remissvar, utredningar etcetera tar sig många olika vägar. Nya spår för ett tryggare samhälle går räddningstjänsten förbi.

Aktörerna möts för att diskutera utbildning, arbetsgivarfrågor, verksamhetsfrågor, forskning, jämställdhet, hållbarhet, lagstiftning, utvecklingsprojekt, problemområden. Ja, alla frågor som är på gång. Räddningstjänsterna hamnar oftare som deltagare än ansvarig.

De andra aktörerna vill och har behov av att ta del av räddningstjänstens erfarenheter. Då uppstår frågan vem som ska företräda räddningstjänsten. Det finns många bra alternativ som t. ex SKR, MSB, SBB, NKJ, FSFB, NKR och RRB. Men problemet är att varje alternativ har sitt särintresse som inte alltid är sammanvägt med ett helhetsintresse. Vad jag har sett under mina undersökningar väljer aktörerna någon av följande metoder för att utse en företrädare för räddningstjänsten:

1. företrädare utses ur det aktörens nätverk
2. ett särintresse får i uppdrag att utse företrädare
3. SKR får i uppdrag att utse företrädare
4. Professionen i ett län får i uppdrag att utse företrädare
5. MSB utses att representera räddningstjänsten
6. SKR utses att företräda räddningstjänsten

Räddningstjänsterna som grupp har inte någon insyn i hur företrädare utses bortsett från NKR och räddningstjänstrådet.

I de fall SKR som i punkt 3 ovan får i uppdrag att utse företrädare är det oftast efter nomineringar, fritt eller länsvis, och med en känd grund för urval: storlek på organisation, organisationsform, geografi, kön etc. Dessa representanter får inte mandat att företräda SKR. De förväntas representera sin organisation och även lyfta bredare perspektiv än sin egen organisation, men normalt förväntas de inte samordna flera räddningstjänster, undantaget när de träffas i NKR.

Beroende på fråga kan SKR ha svårigheter att få in nomineringar. Ett problem är att staten sällan ersätter kommunerna för nedlagt arbete i de olika grupperna. Trots detta väljer många kommuner att vara med i dessa grupper för att bidra till att statens arbete ska beakta de kommunala perspektiven.

Vid en första anblick kan punkt 1 - 6 ovan ge intryck av att företrädarna utses på ett osystematiskt eller slumpmässigt sätt. Så är det troligtvis inte. I den kollegiala värld som räddningstjänsten är, utses systematiskt de som tillhör professionen (se ordförklaringar sid 5).

Utan att för den skull förringa dessa personers kompetens och förmågor kan denna koppling mellan person och branschföreträdare knappast betraktas som solklar. Med denna urvalsmetod riskerar det att snarare att bli företrädarens individuella erfarenheter som förs fram än en uppfattning som tröskats genom sveriges räddningstjänster. Och så kan ju en del aktörer vilja ha det.

Det är naturligtvis varje aktörs rättighet att utse ledamöter i sina grupper. Men visst vore det en fördel om de samlade räddningstjänsterna hade möjlighet att komma med input om vem som ska vara deras företrädare. Det finns mycket som talar för att de andra aktörerna också skulle uppskatta detta.

Eller för att göra situationen extra tydligt vill jag citera en viktig aktör: ***I avsaknad av någon att vända sig till så***

Tillräckligt överens

Det är en utbredd uppfattning att räddningstjänsterna har olika uppfattningar i många frågor. Andra hävdar att vi är överens i "75 %" av alla frågor men att de resterande 25 % har fått för stor betydelse. Vad som är sant låter jag vara osagt.

Låt oss utgå från att det är sant att vi är oense i många frågor. Då uppstår frågan om varför det förhåller sig så och om det är ett evigt förhållningssätt.

Räddningstjänsterna har skilda förutsättningar att skapa trygghet i sina kommuner. Det är naturligt att de kommer fram till olika förhållningssätt och betonar skilda frågor. I så fall är det inget problem att räddningstjänsterna inte är överens. Frågan har inget enkelt svar utan måste hanteras med ett flerdimensionellt perspektiv. Full respekt för ett avlångt Sverige.

Räddningstjänsterna har, på ett sätt som jag tror är unikt för kommunal verksamhet, lyckats samarbeta inte bara mellan två kommuner, utan i kommunalförbund med 10 kommuner, RäddSam med 20 kommuner och räddningsregioner med 50 kommuner. Vissa räddningsregioner skulle nästan kunna liknas med en branschorganisation och flera hävdar att inte bara kvaliteten har förbättrats utan även stora besparingar har gjorts.

Detta indikerar att räddningstjänsterna är skickliga på att tänja på sina uppfattningar till förmån för samarbete. Inför det främmande är vi alla benägna att värja oss, men när vi väl är där så omfamnar vi det. Högst mänskligt.

Ytterligare ett argument i denna fråga är att ingen organisation är gjuten i betong. Anpassning till omvärlden är en överlevnadsfråga. För räddningstjänsten är samverkan en sådan. Det visar både verkligheten och lagstiftningen.

En nog så viktigt fråga är vilka räddningstjänster som blir lyssnade på och vilka som inte blir hörda. Hur de små räddningstjänsterna kommer till tals är nog en fråga som alla deltagare i NKR, räddningstjänstrådet och alla andra referensgrupper ska ställa sig. Det spørsmålet har lika mycket bäring på nuvarande sätt att samarbeta som på bildandet av en branschorganisation.

Förtroendevalda som styr

Att vara förtroendevald och styra en räddningstjänst är inte det lättaste uppdraget. För det första är räddningstjänsten en liten förvaltning alternativt outsourcad till ett kommunalförbund. Det är nog i många fall kommunstyrelsernas ekonomiska direktiv till räddningstjänsterna som styr mer än alla deras väldokumenterade planer, handlingsprogram och strategier. Att så är fallet beror också på statens starka styrning och på räddningstjänsternas professionella nätverk. Vid en första anblick finns det inte så mycket kvar att styra på. Det ställer lite speciella krav på förtroendevalda att inte nöja sig med en första blick utan borra lite till och försöka styra räddningstjänsten på sin nivå.

Det finns all anledning att slå vakt om den politiska styrningen och stödja förtroendevalda på olika sätt. Här skulle SRTJ kunna fylla en stödjande roll. Jag tänker mig att de förtroendevaldas roll och ansvar ska läsas in i hela utredningen. De ingår ju i räddningstjänsten – på toppen närmare bestämt.

Skapa egen plats

Brandkonferensen och Skadeplats initierades av SBB medan Förebyggandekonferensen startades på initiativ av MSB. Brandskyddsföreningen önskade helt i linje med sina syften (brandförebyggande) att närma sig Förebyggandekonferensen och MSB ville använda Brandkonferensen och Skadeplats för att utveckla och fördjupa relationerna med branschen. SBB ville minska den ekonomiska risken och ha ökat administrativt stöd.

MSB, Brandskyddsföreningen och SBB hade ett avtal om de tre konferenserna som reglerar samarbete och de ekonomiska förhållandena. Målsättningen är att konferensen ska generera ett överskott på 30 - 50% vilket delas lika mellan de tre parterna. Ett eventuellt underskott täcks lika av MSB och Brandskyddsföreningen. Något nytt avtal för 2023 eller framåt har inte slutits.

Förebyggandekonferensen är fortfarande 14 år efter starten en succé med 300 – 500 deltagare vartannat år.

Brandkonferensen och Skadeplats har gått från att vara formidabla succéer till att år 2024 bli inställda. Det är nog flera orsaker som ligger bakom. MSB, Brandskyddsföreningen och SBB har olika roller i arrangerandet, olika ekonomiskt ansvar och tar olika mycket plats på scenen.

Hur framtiden gestaltar sig för de två konferenserna är oklart. MSB står stadigt kvar med sin Förebyggandekonferens. Brandskyddsföreningen skapar en egen halvdagskonferens i samband med föreningens årsmöte. SBB står ensam med ruinerna av två konferenser och, förutom medlemmarnas frivilliga engagemang, utan egentligen egna resurser för ett så stort arrangemang. SBB har genom åren burit ett tungt ok på sina axlar genom att ordna konferenser som hela branschen har glädje av trots att man bara är ett särintresse - men med ett större syfte.

Den här typen av konferenser brukar vara ett bra ekonomiskt tillskott för arrangören. Ett sätt att finansiera delar av sin verksamhet. Vinsten eller förlusten blir också ett sätt att mäta hur attraktiv konferensen är. Att huvudaktören inte behöver ta ekonomiskt ansvar för en förlust minskar affärsmässigheten. Nu kanske någon invänder att räddningstjänst inte ska ske på affärsmässiga villkor. Sant. Men att ordna konferenser är något helt annat. En branschorganisation med ekonomiska muskler skulle vara given som arrangör.

Ännu fler aktörer

Jag har identifierat ett antal aktörer. Närmare bestämt ett 60-tal. Det är trångt på arenan. Ska vi genom att bilda en branschorganisation skapa ytterligare trängsel. Späda ut det mandat som redan tagits av ett antal föreningar. Överta andra aktörers uppgifter eller gäller det att skapa ett snabbspår för räddningstjänsternas tyckanden.

Ett vanligt argument mot att bilda en branschorganisation att det blir ännu fler aktörer på arenan. En Reaktionerna på version 1 av denna utredning har handlat om det förvånansvärt stora antalet aktörer. Det gäller även mig. Nu ska väl inte denna upptäckt medföra att man sätter stopp på bildande av nya aktörer utan hur man på smartaste sätt hanterar den upptäckta situationen. Kan man styra upp på annat sätt och samtidigt ta tillvara på allt bra som redan finns.

Utän att på något sätt ha lyssnat av andras åsikter skulle jag initialt kunna tänka mig att följande aktörer inkluderas i en branschorganisation, delvis eller helt, som en kommitté eller integrerat i kärnverksamheten.

- CIP
- FSFB
- Kirtj
- NJR
- NKR
- RRB

- SBB
- Räddningstjänstrådet
- Förbundsdagarna
- Utkiken Sverige AB
- SOS Alarm AB:s olika råd
- Brandkonferensen
- Framtidens skadeplats

Man kan också resonera på ett helt annat sätt. Var är räddningstjänsterna inte representerade på ett önskvärt sätt. Det finns platser på arenan där det inte är så trångt och man kan fundera på om SRTJ skulle kunna vara en tillgång:

- Forskning och implementering av forskning
- Konferenser
- Räddningstjänsternas egen utveckling
- Samverkan med närliggande föreningar
- Erfarenhetsåterföring

Egenutveckling

På uppdrag av MSB har Kairos Future tagit fram rapporten Framtidsstudie år 2030 där man visar på räddningstjänstens framtida utmaningar. Rapporten utmanar räddningstjänsterna att tänka i nya banor. Författarna ger många konkreta exempel på inom vilka områden en sådan kreativitet kommer att krävas:

- Teknisk kompetens,
- social och kulturell kompetens,
- kompetens inom samhällsbyggnad,
- ledningskompetens samt
- kompetens kring nya uppgifter och att vara en auktoritet och förebild i samhället.

I utredningen skriver man vidare: "Stad och land, centrum och förort, hög- och lågutbildad, infödd och inflyttad, man och kvinna. En mängd skiljelinjer, både synliga och osynliga, går genom vårt land. Räddningstjänsten kan inte, och får inte, bara vara en litens grupp räddare och hjälpar. Om räddningstjänsten skall kunna göra sitt jobb även i framtiden är det helt avgörande att alla känner att detta är min räddningstjänst. För att klara detta måste räddningstjänsten bygga relationer och förtroende med hela samhället."

Räddningstjänsterna står inför sociala utmaningar. Därtill kommer nya typer av risker som skyfall, översvämningar, skred, etc. Och räddningstjänsterna kommer inte att få en större andel av den skattefinansierade

välfärden. Ja, så illa kan framtiden se ut och frågan är hur räddningstjänsterna ska förbereda sig för den.

Jag tar ett konkret exempel på vad jag avser hämtat ur en rapport 2022¹ från CARER som handlar om varför det tar så lång tid att genomföra en bra idé (CIP). I rapporten skrivs: ”Det handlar om kulturellt motstånd, det vill säga upplevd konkurrens från CIP vilket gör att initiativen kan sakna stöd både från ledningsnivå i räddningstjänster och från brandmän på operativ nivå.”

CIP förbättrar räddningstjänstens förutsättningar att hantera en händelse tillsammans det civila samhället. CIP har ännu inte fått den spridning det förtjänar trots enskilda personers förtjänstfulla insatser. På tio år har koncepter endast spridit sig till ett tjugotal räddningstjänster. Flera gick vilse på arenan när CIP introducerades. Man kanske kan resonera på liknande sätt i arbetstidsfrågan, i arrangerandet av konferenser, i ...

Det finns ett stort utbud för räddningstjänsterna utveckling. Främst naturligtvis från MSB. Men även andra aktörers utbud kring utbildning, forskning, erfarenhetsutbyte, fortbildning, etc. har stor betydelse. Visst pågår mycket arbete inom dess sektorer men det skulle kunna filtreras och kanaliseras på ett effektivare sätt till räddningstjänsterna. Lösningar som kostar mindre än de gamla. Så att räddningstjänsterna blir fullfjädrade samhällsaktörer.

Det finns mycket som talar för att Räddningstjänsten skulle behöva bli mer evidensbaserad, mer systematisk i sitt tänkande på det sätt som t. ex. sjukvården är. Ett branschförbund skulle kunna fånga upp räddningstjänsternas behov av forskning och göra framställan till forskningsorganisationer som RISE, Brandforsk, FOI och CARER. Minst lika viktigt är att ta det av resultatet, förädla det på olika sätt så att det kommer räddningstjänsten till del. Att se till så att forskningsresultatet inte bara samlas i en rapport. Win-Guard förefaller ha just sådan inriktning för sin forskning.

Oftast förväntas en branschorganisation vara en röst för medlemmarna. En stark röst som uttrycker medlemmarnas gemensamma vilja. Men en branschorganisationen skulle också kunna utgöra en inre röst. Ett starkt stöd för räddningstjänstens utveckling även i andra frågor än kärnuppgiften.

Flera röster - i vilka jag instämmer – menar att räddningstjänsternas insatser, inte sällan under stor dramatik, skapar stort förtroende hos allmänheten. Det kan leda till att räddningstjänstens eller omgivningens egna kritiska granskningar i andra frågor som t. ex. resurshushållning, hållbarhet och organisationskultur helt enkelt inte blir av. Här kan en branschorganisation fylla en viktig roll.

Problem eller möjligheter

Hur ska man då ställa sig till alla dess aspekter. Ja, det är naturligtvis upp till dig som läsare. I uppdraget till denna utredning gavs en problembeskrivning. Det är lätt att haka på ett sådant resonemang inför ett ställningstagande: Vi har så olika förutsättningar, de små hörs inte, vi är så splittrade, vi kan inte enas, etc

Dessa argument är snarast en beskrivning av hur det förhåller sig idag, inte hur det nödvändigtvis behöver bli om man bildar en branschorganisation. Men det är viktigt att lyfta fram problemen oavsett bildande eller inte.

¹ Hur expanderar vi konceptet civila insatspersoner – att hantera organisatoriska och IT-relaterade hinder av Sofie Pilemalm vid CARER, Linköpings universitet.

Ett annat argument är att det blir ännu fler aktörer. Som skrivs ovan så bör rimligen att antal organisationer på ett eller annat sätt kunna integreras i SRTJ. Men frågan behöver undersökas närmare.

Kan det komma ut något gott ur en branschorganisation? Finns det möjligheter, inte bara problem? Kan vi bli bättre lyssnade på av alla aktörerna? Kan vi få ett bättre stöd i vår egen utveckling? Kan vi påverka forskning bättre? Kan kunskap och erfarenheter överföras effektivare?

Skorstensfejaremästarnas Riksförbund har fem anställda i sin branschorganisation. Danske Beredskaper omvandlade sin brandbefälsförening till en branschorganisation för sju år sedan. En branschorganisation för räddningstjänsten i Sverige är ingen omvälvande tanke. Bara lite nytt.

Att bilda

Lite resonemang

I centrum på arenan finns landets 140 räddningstjänster, SKR/Sobona och MSB. De 140 räddningstjänsterna har var för sig ingen anledning att lägga ett nationellt perspektiv på sina frågor. Det blir därför NKR, Räddningstjänstrådet, enskilda ledande företrädare och några föreningar med särintressen som representerar räddningstjänstens nationella perspektiv.

Ska man bygga vidare på någon befintlig aktör? SKR skulle kunna vara ett sådant alternativ. Förstärkt avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad med 4 - 5 sakkunniga inom räddningstjänst så blir det fart på räddningstjänstens frågor. Någon annan aktör som skulle kunna axla rollen att företräda alla räddningstjänster kan jag inte se.

Då får man vända på steken och se vilka aktörer som kan tänkas integreras i en branschorganisation. Eller t.o.m. utgöra grunden för att bygga en branschorganisation. Då kan det samtidigt bli en starkare aktör och färre särintressen. Jag ser 5 - 10 aktörer framför mig som skulle kunna vara aktuella.

Det lätt att räkna upp allt som en branschorganisation skulle kunna göra. En slags önskelista. I andra aktörers ögon kan man spara pengar om en branschorganisation ta över uppgifter. Så får det naturligtvis inte bli. Branschorganisation ska inte verka på ett sådant sätt att man övertar kostnader som staten, SKR eller någon har.

Att förverkliga LSO syfte ställer krav på alla berörda. Från MSB till Näshulta Frivilliga Brandkår. Och alla däremellan som t. ex. SKR, SB..... Ja i stort sett alla som räknats upp på de 25 första sidorna. Alla måste veta vad som förväntas av dem och samarbeta i processen. Haka i varandras åtaganden i stället för att agera i isolerade öar. Annars riskerade ärenden att falla mellan stolarna och slussas runt mellan olika instanser. Det handlar inte bara om att vara räddningstjänstens röst utan att lyssna av i vilket sammanhang den behöver höras och framföras. I den bästa av världar kan SRTJ få en roll som katalysator på arenan. Så att andra aktörer lättare kan läsa av räddningstjänsternas vilja och behov.

Kan SRTJ överta uppgifter som nu hanteras av de olika nätverken, råden och föreningarna? Skulle SRTJ kunna samla "trupperna" och leverera mer överlagda tankar. Kan det leda till lägre kostnader för räddningstjänsterna genom färre möten och resor. Kan SRTJ skapa effektivare verksamhet? Överstiger nyttan medlemsavgiften.

Är du beredd att låta din räddningstjänsts intressen stå tillbaka för att i stället bidra till räddningstjänsternas gemensamma bästa? Och betala för det. Det är bara varje enskild räddningstjänst som kan svara på den frågan. Den frågan ska ställas i en crowdfunding om vilken jag återkommer till senare.

Att driva en förening är varken självklart eller enkelt. Styrelsen ska inte verka för någon enskilds intressen utan för det gemensamma bästa. Svårigheter att se den distinktionen utlöser ofta bråk i t. ex. bostadsrättsföreningar. Kommer en del räddningstjänster ändå att vägra acceptera beslut som tagits på kollektivets vägnar?

Man kan starta en branschorganisation genom att successivt bygga upp resurser eller genom att skapa full kapacitet redan från start. I det första fallet riskerar du inte så mycket ekonomiskt men kapaciteten kan bli så låg att den upplevda nyttan inte når upp till förväntningarna. I det andra fallet

är nedsidan i första hand av ekonomisk art. Jag har valt att beskriva det senare fallet i den följande texten.

Tre alternativ

Det finns tre vägar att välja på.

Nöjd med nuläget.

I stort sett anser denna grupp att räddningstjänstens förmåga och förutsättningar tillräckligt bra. Det behövs ingen vidare utredning. Räddningstjänsternas medvetande har kanske ökat med denna utredning. Vissa småsaker kan behöva skruvas på och det görs tillsammans med de aktörer som verkar på arenan idag.

SKR utvecklar sin verksamhet

Denna grupp anser att var en del problem som initierade denna utredning och de ofullkomligheter som förts fram är ansenliga. Som företrädare för Sveriges kommuner är SKR den givna parten att hantera situationen. Kan SKR växla upp och bli den aktör som situationen kräver?

Bemanningen på SKR är inte statisk utan stäms av med behovet. I frågor om civilt försvar har antalet sakkunniga gått från några få till ett 20-tal på kort tid. SKR dimensionerar sig i enlighet med samhällsutvecklingen och vad man kommer överens med medlemmarna om.

Förenkelt kan man säga att SKR:s uppgift är råd och stöd till medlemmarna samt påverkan. SKR kan också genomföra konferenser mot självkostnadspris. Det rymmer vad räddningstjänsten efterfrågar men behöver specificeras, vilket inte är en helt enkel process.

Anser du att SKR ska vara en huvudaktör i en nödvändig förbättring kan det ske på följande sätt. För det första sätta ihop en grupp från räddningstjänsterna som har mandat att förhandla med SKR/Sobona och som sedan kan förankra en överenskommelse med räddningstjänsterna. En sådan grupp bör bestå av chefer från räddningstjänsten, förtroendevalda och HR-ansvariga. Förhandlingarna skulle kunna ledas av en oberoende person med lämplig erfarenhet.

Denna utredning med efterföljande kompletteringar skulle kunna vara en utgångspunkt för förhandlingarna. Det som tagits upp i avsnittet "Egen utveckling" ser jag inte som en naturlig del i SKR:s verksamhet men bör vara en viktig del i dessa samtal. Målet med förhandlingarna bör vara att ta fram en adekvat bemanning inom SKR för dessa frågor, former för kontinuerlig dialog och slutligen former för att utvärdera samarbetet så att det inte stelnar.

Bilda en branschorganisation

Detta alternativ tillskrivs de som anser att nuläget är otillfredsställande och som bedömer att lösningen via SKR inte reder ut situationen. Då återstår alternativet att tillsammans med de andra räddningstjänsterna bilda ett branschförbund. Eftersom det var själva uppdraget till denna utredning så följer här en beskrivning hur det skulle kunna gå till.

Legitimitet

En branschorganisation måste skapas med legitimitet och behålla den med kompetens och förmåga över tid. Det är rimligt att förbundets överlevnad redan från början ska riktas in på åtminstone en 5-årsperiod innan en omprövning sker. Det är nog förutsättningen för att kunna rekrytera personal och

kunna göra investeringar i form av kontorsutrustning, IT och kontorslokal. Faktorer som skapar legitimitet

- En stor andel av räddningstjänsterna är medlemmar i branschorganisationen. Alla olika typer behöver vara representerade: stora/små, norr/söder, glesbygd/storstad och förvaltning/kommunalförbund.
- Man kan nog påvisa legitimitet om SRTJ representerar räddningstjänster som tillsammans har mer än 90 % av befolkningen.
- Kompetent styrelse med tunga namn
- Acceptans hos MSB, och SKR och de stora räddningstjänsterna.
- God ekonomi som skapar trygghet för de anställda och möjlighet att rekrytera spetskompetens.

Viljan att ekonomiskt stödja branschorganisationen blir ett tecken på legitimiteten och medlemmarna anser att det finns en balans mellan nytta/kostnad. Den inledande legitimiteten kan undersökas och möjligen bekräftas i en crowdfunding.

Medlemmar

I uppdraget till denna utredning angavs Sveriges räddningstjänster som medlemskategori. Kan andra också komma i fråga som t. ex. FSFB, NJR, RRB, SBB och SBB. Valet av medlemskategori är avgörande för branschföreningens inriktning.

De föreningar som beskrivits ovan har en tydligt identifierad grupp av medlemmar. Inte sällan blandas den upp med en lite lösare associerad skara. Inte sällan är det också en blandning av fysiska och juridiska personer. SRTJ tjänar bäst på att enbart ta in räddningstjänster som medlemmar. Sveriges alla räddningstjänster är en tillräckligt heterogen grupp för att skapa utmaningar.

Ändamålet och kategorin av medlemmar är starkt förknippade med varandra. Ändrar man på medlemsgruppen så måste man fundera över hur ändamålet påverkas.

Det finns flera skäl att öppna upp för stödjande medlemmar. Dessa kan vara både juridiska och fysiska personer. Många av de aktörer som beskrivits i denna utredning borde kunna vara stödmedlemmar. Även företag som verkar inom branschen torde vara presumtiva stödmedlemmar. Det skapar utrymme för ett vidgat nätverk vilket gynnar alla parter. Som stödmedlem ger man i första hand ett ekonomiskt bidrag till vad de anser vara en angelägen verksamhet utan att kräva något inflytande. Det kan nämnas att Avfall Sverige har 140 stödmedlemmar!

Slutsatsen blir att enbart Sveriges räddningstjänster ska erbjudas medlemskap i SRTJ. Inte anställda eller särintressen. Det blir spretigt att ha olika medlemsgrupper. Att komplettera medlemskader med myndigheter, föreningar och företag handlar enbart om att söka ekonomiskt stöd för, inte att ändra SRTJ:s syfte.

Syfte

Strategiska dokument (affärsplaner/verksamhetsplaner/stadgar) ska beskriva verksamhetens syfte – eller ändamål om du föredrar det. Ett syfte ska beskriva det nya tillstånd man vill skapa och vilka åtgärder man avser göra. Många blandar dessa två begrepp fritt. Då blir det svårt att förstå varför föreningen finns till.

Jag har så långt möjligt försökt följa den modell som oftast beskrivs i managementlitteraturen. Syfte avser ett nytt önskat tillstånd (hos den man är till för) och vad man ska göra för att nå dit.

Det är lätt att tänka sig att SRTJ ska ha samma syfte som medlemmarna vilket visats i flera exempel. Visst kommer en branschorganisation att göra samhället tryggare. Men det sker på ett indirekt sätt. Det är inte vägledande att skriva sådant i syftet.

Men man kan fundera på ett helt annat sätt. Nämligen att branschorganisationen ska kratta manegen för medlemmarna så att de kan driva en effektiv verksamhet. Då utkristalliseras ett annat alternativ för att teckna branschorganisationens syfte:

Det får anses självklart att SRTJ ska vara en röst för medlemmarna. En röst som hörs, har omvärldens förtroende och påverkar skeenden. Någon som banar väg. Syfte är också att göra medlemmarna bättre på sin uppgift. Då handlar det om att stödja medlemmarnas utveckling i ett brett perspektiv.

SRTJ skulle kunna stödja räddningstjänsterna inte bara i fråga om kärnverksamheten utan också om resursutnyttjande, hållbarhet, jämställdhet, hushållning, etik, ledarskap, företagskultur, omvärldsbevakning, strategier. Alltså många viktiga frågor som inte bara handlar om räddningstjänst. Någon liten figur som står på axeln och viskar i örat: du kanske ska tänka på

En utveckling så att räddningstjänsterna inte bara betraktas som skickliga på räddningstjänst utan är en progressiv organisation i ett bredare perspektiv. En förebild för andra kommunala organisationer. Inte en gossen Ruda.

Flera fackförbund och arbetsgivarorganisationer ägnar sig åt både avtalsfrågor och verksamhetsfrågor. Det är naturligt eftersom dessa frågor hänger samman med varandra. SRTJ kan varken vara en arbetsgivarorganisation, facklig organisation eller sluta avtal i sådana frågor. Men det innebär inte att SRTJ ställer sig utanför avtalsfrågor. I likhet med flera andra föreningar som t. ex. SKR, Sve-bring, Kommunal och SSR bör SRTJ kunna ägna sig åt både verksamhetsfrågor och frågor som har med anställningsvillkor att göra.

I en utredning av denna karaktär kan jag ta mig friheten att ta ut svängarna. Risken att de under beslutsprocessen kommer snävas in är större än att svängarna vidgas. Så därför föreslår jag följande syfte. SRTJ har som syfte att sveriges räddningstjänster ska karaktäriseras av

- effektivt resursutnyttjande
- god hållbarhet och god kultur
- strategiskt framåtsyftande

genom att SRTJ

- banar väg för utveckling av räddningstjänsternas ansvarsområden
- är en stark röst som kan driva opinion och skapa medial uppmärksamhet
- är ett forum för kunskapsutveckling i ett brett perspektiv

Eftersom syftet är relativt öppet formulerat kan många aktiviteter rymmas inom det. I slutet på rapporten finns en lista över aktiviteter som lyfts fram under resans gång. Listan kan under processens användas för att lyfta bort de aktiviteter som SRTJ inte ska syssla med.

Kansli

För att skapa ett kansli med en kreativ miljö, kontinuitet och uthållighet krävs nog minst 5 - 6 anställda. Kansliet ska bemannas med flera kompetensområden. Inledningsvis får kanske en person bära flera roller eller vissa roller köpas.

- erfarenhet från räddningstjänst och myndigheter
- samordnare av kurser konferenser, seminarier
- kunskapsbyggare
- IT-ansvarig
- kommittébyggare
- utredare/strateg
- Administratör

Kostnaderna för kansliet kan grovt beräknas till 6 - 7 mkr/år. Inom två år bör konferenser, kurser och utredningar bära sina egna kostnaderna varför de årliga kostnaderna bör sjunka till fem mkr/år.

Lokala eller regionala föreningar brukar skapas för att skapa just lokala förankringar. Några av de föreningar som har redovisats har sådana: Brandskyddsföreningen, SBB, BRF och SKKF. Fördelen med lokal förankring ska ställas mot utspridning av resurser, högre kostnad och troligen ökade krav på frivilligt engagemang. I detta skede ser jag ingen anledning att ta upp ett sådant förslag.

Kommittéer

Flera föreningar (SBB, RRB, FSFB, Kirtj, NJR) har en given kategori av medlemmar och ett specifikt särintresse. Dessa föreningars syfte är att gynna medlemmarna, inte räddningstjänsterna. Förvisso kan föreningarnas verksamhet bidra till räddningstjänsternas utveckling men målen ligger främst inom särintresset.

Alla dessa föreningars verksamhet bygger på frivillighet. SBB uppger ett minskande antal medlemmar. Hur det ser ut i de andra föreningarna är oklart. Det ideella arbete var mer frekvent för några decennier sedan och nationellt har trenden varit långsamt nedåtgående sedan dess. Utrymmet för ideellt arbete på arbetstid minskar och på fritid är det många som prioriterar annat.

Föreningarna utgör ett viktigt inslag i räddningstjänstens utveckling och deras fortlevnad bör på ett eller annat sätt säkerställas. Här kan SRTJ vara till stor nytta genom att skapa kommittéer som bygger på befintliga föreningar/nätverk och tillhandahåller administrativa resurser. Om kommittéerna kan byggas utifrån de föreningar som finns idag skulle det betyda mycket för att få en bra start. En professionell organisation som stödjer de ideella krafterna och kan öka verkningsgraden av de ideella krafternas insatser.

Medlemsavgifter

Det finns flera olika modeller för att beräkna medlemsavgifter. I huvudsak bygger dessa på antal anställda, omsättning eller antal invånare.

Att räkna antal anställda är inte helt enkelt. Ska man skilja på heltidsanställda, deltidsanställda, brandvård och administrativ personal? Omsättning blir inte heller helt rättvist att ha som beräkningsgrund. I en förvaltning finns inte alla kostnader i räddningstjänstens budget. IT, HR, juridik etc finns oftast centralt i kommunen medan räddningstjänstförbund själva svara för dessa kostnader.

Jag nöjer mig därför att enbart föreslå en modell som bygger på 50 öre per invånare och justerat så den lägsta avgiften är 10 000 kr och de högsta avgifterna ges en exponentiellt beräknad rabatt. Alla belopp avrundade till jämna tusentals kronor. Modellen finns i en excel-fil där de grundläggande parametrarna enkelt kan skruva på.

Den föreslagna medlemsavgiften ger en intäkt på knappt 5,3 mkr. Förslaget är transparent och medlemsavgiften är enkel att justera vid årsmöten i enlighet SRTJ:s budget. Medlemsavgiften och intäkter från verksamheten bör på 5 - 7 års sikt leda till att SRTJ ha ett eget kapital på ca 10 miljoner kronor. På sidan [Medlemsavgifter](#) finns en lista över vad varje räddningstjänst föreslås betala.

Bilda en stomme

Efter att denna utredning malts i räddningstjänsternas kvarnar kan en grupp av räddningstjänster helt enkelt komma överens om att bilda en förening, forma en styrelse, anta stadgar samt anmäla föreningen till Skatteverket. När detta är klart får man ett organisationsnummer, kan köpa ett domännamn och etablera en hemsida.

Avstämning

Nästa steg kan vara att ta dialog med några särskilt viktiga aktörer: MSB, SKR, SBB, RRB, Storstädernas räddningstjänster, Brandskyddsföreningen och kanske ytterligare några andra för att diskutera förslaget. En utredningsgrupp bör också ta en dialog med Svenskt vatten och Avfall Sverige om deras erfarenheterna att driva ett förbund. Om någon har ingående kännedom om NFCC finns anledning att ta en dialog med den personen.

Utkiken och Informationsbolaget är två företag som har skapat sig en stark position bland räddningstjänsterna genom kompetens och kreativitet. Utkikens abonnenterna är samma som det tänkta branschorganisationens medlemmar. Informationsbolaget har erfarenheter och kompetens som på något sätt kan tas tillvara på. Bägge företagen har verksamheter som skulle kunna integreras i SRTJ. En dialog kan ge indikationer om vilka ekonomiska åtaganden detta skulle innebära och tas höjd för redan i samband med crowdfunding.

Startkapital

Startkapitalet är avgörande för att branschorganisationen ska komma ur startgroparna. I första hand är det medlemmarna som ska bära den ekonomiska risken genom att satsa egna medel. Om den egna årliga insatsen inte räcker till måste startkapitalet finansieras på annat sätt.

Främst juridiska men även fysiska personer skulle kunna hjälpa till att finansiera det startkapital som behövs. Crowdfunding kan vara ett bra sätt att pröva förtroendet för idén att bilda en branschorganisation. Är intresset stort kan det tala för att verksamheten kan överleva många år. Är intresset litet behöver idén omprövas eller läggas ned. Andra finansieringsmetoder som banklån, riskkapital, affärsänglar eller offentlig finansiering kan inte komma i fråga.

Målet med en crowdfunding skulle kunna sättas som att

- 90 % av befolkningen bor i kommuner vars räddningstjänster deltar i insamlingen
- 90 % av Sveriges räddningstjänster ger ekonomisk utfästelse att delta i insamlingen
- 9 mkr samlas in

Om 150 organisationer deltar i insamlingen och utlovar ett bidrag om 60 tkr vardera uppnår man det ekonomiska målet.

Avsikten är inte att beloppen ska betalas till att börja med. Givarna ska bara ge en utfästelse att om målen uppnås ska beloppen betalas.

Upprop till förmån för bildande av Svensk Räddningstjänst.

Crowdfunding presentera på en webbplats, utskick, facktidningar, etc. Ett upprop skulle kunna se ut på följande sätt:

Vi representanter för räddningstjänsterna i Sveriges vädjar till er att stödja bildandet av föreningen Svensk Räddningstjänst (SRTJ) genom en ekonomisk utfästelse. Avsikten är inte att beloppen ska betalas till att börja utan först om målen uppnås i utfästelserna.

Föreningens syfte är att Sveriges räddningstjänster ska karaktäriseras av effektivt resursutnyttjande, god hållbarhet och god kultur samt vara strategiskt framåtsyftande. SRTJ ska bana väg för utveckling av räddningstjänsternas ansvarsområden, vara en stark röst som kan driva opinion och skapa medial uppmärksamhet samt vara ett forum för kunskapsutveckling

Föreningen är redan bildad (org.nr) av oss. Den initiala styrelsen består av

Den närmare utformningen av föreningen framgår av stadgarna. Bakgrunden till bildandet finns att läsa i en särskild utredning.

Vår kommande styrelse ska bestå av lämpade personer med erfarenhet från svensk förvaltning och räddningstjänst. Vi avser skapa ett kansli med xx heltidsanställda sakkunniga inom olika områden som räddningstjänst, StrategiVåra driftskostnader beräknas till x mkr och våra medlemsintäkter till xx mkr.

Ett startkapital är avgörande för att kunna rekrytera personal med rätt kompetens och erbjuda anställningstrygghet. Efter 2 – 3 år ska SRTJ kunna stå på egna ben med medlemsavgifter och intäkter från kurser, konferenser och utredningar.

Målet med detta upprop är att

- 90 % av befolkningen bor i kommuner vars räddningstjänster deltar i insamlingen
- 90 % av Sveriges räddningstjänster ger ekonomisk utfästelse att delta i insamlingen
- 9 mkr samlas in

Lite formalia

Ideella föreningar

Det finns inte någon allmän civilrättslig reglering för ideella föreningar. Inte heller finns det någon juridisk definition av begreppet ideell förening. De krav som ställs för att en ideell förening ska anses ha bildats och blivit en juridisk person grundar sig på praxis.

En ideell förening har ett ideellt syfte vilket kan vara att verka för medlemmarnas rättigheter, intressen eller för allmännyttiga ändamål. Medlemmarna behöver inte bidra med en kapitalinsats. Däremot är det vanligt att det tas ut en medlemsavgift.

En ideell förening får inte driva affärsmässig verksamhet. Om föreningen vill driva verksamhet som främjar medlemmarnas ekonomiska intressen är det vanligt att föreningen bildar ett AB som svarar för den kommersiella verksamheten. Exempel på sådana lösningar är Brandskyddsföreningens Service AB, Svenskt Vatten AB etc.

Bildandet av en förening kan ske formlöst genom att ett antal personer kommer överens om att bilda en förening. Antalet personer som krävs för att bilda en förening har inte varit föremål för prövning i domstol men som vägledning kan lagen om ekonomiska föreningar tjäna. Enligt denna lag krävs minst tre medlemmar för att bilda en förening genom att bestämma syfte, namn och hur beslut i föreningens angelägenheter ska fattas.

För att föreningen ska anses som juridisk person och erhålla ett organisationsnummer måste man skriva stadgar, visa hur beslut i föreningens angelägenheter ska fattas, välja en styrelse som kan företräda föreningen mot tredje man samt anmäla föreningen till Skatteverket.

Stadgarna har framför allt betydelse för det praktiska arbetet i föreningen och för att genom ändamålsparagrafen ge föreningen karaktär och motivera dess existens och verksamhet. En av huvudpunkterna i stadgarna bör därför vara att utförligt och preciserat ange föreningens syfte. En annan viktig punkt är att ange utförliga regler för medlemskap och uteslutning.

För de flesta ideella föreningar är det vanligt med tre grundläggande funktioner nämligen den beslutande funktionen (föreningsmötet), den verkställande funktionen (styrelsen) och den kontrollerande funktionen (revisorerna). Stadgarna bör därför innehålla regler för dessa funktioner.

Skapa ett aktiebolag

Det finns flera anledningar till att vissa ideella föreningar väljer att skaffa ett aktiebolag. En vanlig anledning är att där organisera verksamhet som kan generera intäkter för föreningen. Genom att ha ett aktiebolag kan föreningen bedriva kommersiella verksamheter, sälja produkter eller tjänster och ta emot betalningar. Detta kan bidra till att föreningen får en stabilare ekonomi och möjlighet att finansiera sina ideella ändamål.

En annan anledning att starta ett aktiebolag kan vara att separera den ekonomiska risken från föreningen. Genom att ha ett aktiebolag kan föreningen skydda sina medlemmar från eventuella ekonomiska förluster eller skulder som kan uppstå i verksamheten. Aktiebolaget blir en juridisk enhet som ansvarar för sina egna ekonomiska åtaganden.

Kurser, seminarier och konferenser kommer att vara en viktig del av SRTJ:s verksamhet och ekonomi. Det finns därför goda skäl att bilda ett av föreningen helägt AB. Medlemsavgifterna kommer därför att behöva delas upp. Det kan göras genom en bestämd proportionell fördelning eller genom separata avgifter. En medlemsavgift till föreningen och en serviceavgift (eller vad man vill kalla det) till aktiebolaget.

Det finns också något som kallas allmännyttiga ideella föreningar. Med allmännyttig verksamhet menas att verksamheten är något som samhället tycker är värt att stödja. Exempel på det kan vara välgörenhet, kultur, idrott, utbildning eller ungdomsverksamhet. Allmännyttiga ideella föreningar är, till skillnad från övriga ideella föreningar, skattebefriade för en del inkomster om de uppfyller skattereglernas krav på ändamål, öppen medlemsantagning och användning av medlen i den allmännyttiga verksamheten. Brandskyddsföreningen är exempel på en sådan allmännyttig förening, något som den tänkta branschorganisation inte kan bli.

Stadgar för Svensk Räddningstjänst

En förening måste enligt Högsta domstolens beslut anta stadgar. Det är lätt att tolka stadgar som nödvändiga men tråkiga floskler. Så är det inte. Nästan varje paragraf ska formuleras efter noggranna övervägningar. Före de flesta paragrafer har jag därför gjort reflektioner som leder fram till den föreslagna formuleringen.

Stadgarna är som en slags grundlag för en förening. Ett dokument som sätter riktning, former och där nästan varje formulering bör föregås av resonemang och ställningstagande.

På nätet finns ett otal exempel på stadgar och vid genomgången av alla aktörer hittade jag ännu fler. När jag tagit fram nedanstående förslag har jag utgått från en viss "normalstadga", adderat kloka tankar från de stadgar jag studerat samt lagt till egna överväganden.

Allmänna bestämmelser

1 § Namn, organisationsnummer och säte

Säte är den kommun i Sverige där en organisations styrelse finns. Det finns inget som hindrar att verksamheten bedrivs i en kommun och har sitt säte i en annan. Sätet har betydelse för vid vilken tingsrätt en eventuell ansökan om stämning eller likvidation ska göras. Det är också i säteslänet som inkomstdeklarationen lämnas in och granskas. Sätet styr även var stämman ska hållas, såvida man inte bestämt något annat i bolagsordningen eller stadgarna. Troligen kommer styrelsen ledamöter att hämtas från olika delar av landet så sätet bör vara den plats där styrelsen träffas vilket torde vara där föreningen har sitt kontor. Av rekryteringskäl tror jag att Stockholm är lämpligast.

Denna förening heter Svensk Räddningstjänst och kallas även för SRTJ. Föreningen bildades 2024 och dessa stadgar antogs 2024-xx-yy. SRTJ har sitt säte i Stockholm stad och dess organisationsnummer är xxxxxx-xx

2 § Ändamål/syfte

De bakomliggande tankarna kring syftet har beskrivits tidigare. Man kanske kan betrakta bakgrunden som ett slags förarbete till stadgarna. Något man kan gå tillbaka till när man börjar glida i tolkningarna. Eller när man vill ändra syftet.

Föreningen har som syfte att Sveriges räddningstjänster ska karaktäriseras av

- *effektivt resursutnyttjande*
- *god hållbarhet och en god kultur*
- *strategiskt framåtsyftande*

genom att SRTJ är

- *banar väg för utveckling av räddningstjänsternas ansvarsområden*
- *är en stark röst som kan driva opinion och skapa medial uppmärksamhet*
- *är forum för kunskapsutveckling i ett brett perspektiv*

3 § Beslutande organ

Föreningens beslutande organ är årsmöte, extra årsmöte och styrelsen.

4 § Verksamhets- och räkenskapsår

Föreningens verksamhets- och räkenskapsår är kalenderår.

5 § Stadgeändring

I många föreningars stadgar är det ett komplicerat förfarande att ändra stadgarna. Det kan handla om kvalificerad majoritet, tid för inkomna förslag eller två på varandra följande årsmöten. Skälen för detta kan vara att undvika kupper eller oövertänkta beslut. Jag bedömer den risken så minimal att beslut om ändringar i stadgarna kan tas på samma sätt som andra stämmobeslut. Då ökar också möjligheterna att stadgarna hålls moderna och aktuella.

Ändring av dessa stadgar kan ske genom beslut av ordinarie eller extra föreningsstämma.

Stadgeändring träder i kraft efter att årsmötesprotokollet justerats.

6 § Upplösning av föreningen

Upplösning av föreningen kräver lite större övervägande än stadgeändring. Därför föreslås att det krävs två möten (årsmöte och extra årsmöte) med en viss tid emellan för eftertanke. I samband med sista beslutet ska också fattas beslut om hur eventuella tillgångar ska hanteras.

För upplösning av föreningen krävs beslut på två på varandra följande möten, med minst en månads mellanrum. I beslut om upplösning av föreningen skall föreningens tillgångar skänkas enligt det sista mötets beslut.

Föreningens medlemmar

7 § Medlemmar

Implicit framgår att medlemskapet upphör om medlemsavgiften inte betalas.

SRTJ vänder sig till alla kommunala räddningstjänster i Sverige. Medlem är den räddningstjänst som erlägger medlemsavgift och registrerar sig på SRTJ:s hemsida med namn på den person som företräder medlemmen (medlemsföreträdare).

8 § Stödmedlemmar

Att stödmedlem får delta på årsmöte är inte en självklarhet, inte heller att de har yttranderätt. Det är ett val som handlar om hur öppet eller slutet man anser att SRTJ ska vara. Förslaget nedan prioriterar öppenhet.

SRTJ vänder sig också till myndigheter, organisationer, företag och fysiska personer med verksamhet eller intresse för räddningstjänst. Ansökan om stödmedlemskap görs på SRTJ:s hemsida. Stödmedlem är den som betalar en frivilligt vald avgift och registrerar sig på SRTJ:s hemsida med namn på den person som företräder stödmedlemmen (stödmedlemsföreträdare).

Stödmedlem har rätt att

- *Delta i utbildningar och konferenser*
- *Få del av rapporter, tidskrift, nyhetsbrev och andra publikationer*

- *Ta del av övriga erbjudanden som styrelsen fattar beslut om*

9 § Uteslutning

Medlem som uppenbarligen skadar föreningens intressen eller motarbetar dess verksamhet kan efter styrelsens beslut uteslutas ur föreningen.

Årsmöte och extra årsmöte

10 § Tidpunkt, kallelse

Årsmötet är föreningens högsta beslutande organ. Mötet är både en revision av det föregående årets verksamhet och en plan för nästkommande år. Tidpunkten ska alltså ligga tillräckligt långt in på året så att bokslut hinner göras och ändå inte för sent för att verksamhetsplanen ska kunna genomföras.

En fråga är huruvida inbjudan ska skickas till stödmedlemmar och i så fall hur de ska tillåtas delta i mötet. Om man föreställer sig att MSB, SKR, SFR m. fl. är stödmedlemmar så kan det vara matnyttigt för dessa att lyssna på tongångarna inom svensk räddningstjänst.

Tidpunkten för årsmötet förslås ligga före mars månads utgång. Kallelse ska ske i god tid så att medlemmarna hinner avsätta tid i sina almanackor. Mycket talar för att årsmötet ska ske i samband med någon stor konferens som SRTJ ordnar.

Tidplanen för årsmötesprocessen behöver ge tid för alla olika aktiviteter samtidigt som årsmötet bör vara genomfört före det första kvartalets slut.

Årsmötet, som är föreningens högsta beslutande organ, hålls före utgången av mars månad på tid och plats som styrelsen bestämmer.

Kallelse till årsmötet skall skickas till medlemmarnas e-postadresser senast den 31 januari. I kallelsen skall anges att följande årsmöteshandlingar finns tillgängliga på hemsidan senast två veckor före mötet.

- *Verksamhets- och förvaltningsberättelser,*
- *revisorernas berättelser,*
- *verksamhetsplan med budget*
- *valberedningens förslag*
- *styrelsens förslag och*
- *inkomna motioner med styrelsens yttrande*
- *förslag till dagordning*

11 § Förslag att behandlas av årsmöte

Såväl medlem som styrelsen får avge förslag att behandlas av årsmöte. Förslag från medlem skall vara styrelsen tillhanda senast den 31 januari. Styrelsen skall till årsmötet avge skriftligt yttrande över förslag.

12 § Rösträtt samt yttrande- och förslagsrätt

På samma sätt som med medlemsavgiften finns det flera alternativ hur fördelningen av rösträtter ska ske. Den enklast modellen är att varje räddningstjänst har var sin röst. En medlem, en röst! Ett annat alternativ är att man följer medlemsavgiften så att man får en röst för varje påbörjat 10-tusental kronor som har betalats i årsavgift.

Om rösträtten ska ställas i relation till medlemsavgiften kommer några få stora räddningstjänster kunna köra över alla andra. Även om detta inte sker är det en maktposition som har betydelse.

Modellen en röst per räddningsorganisation gynnar troligen konsensuslösningar. Storstäderna och de stora förbunden som kanske har minst nytta av SRTJ (egna resurser, egen megafon, etcetera) kan säkert uppfatta detta som orättvist. Å andra sidan har de troligen burit en större börda att representera sveriges räddningstjänster i olika sammanhang vilket de nu kan, om inte slippa, så i alla fall utföra i mindre utsträckning.

Om storstäderna anser att SRTJ går fel väg kan de ju helt enkelt lämna organisationen vilket kommer att få en stor ekonomisk påverkan. Det är ett maktmedel som de små räddningstjänsterna inte förfogar över. För att förstärka känslan av en samhörighet i hela räddningstjänstsvrige så bedömer jag det bäst att varje räddningstjänst har var sin röst.

Varje räddningstjänst har goda möjligheter att delta vid årsmöten eftersom de själva ska registrera medlemsföreträdaren på hemsidan och inbjudan skickas i god tid före årsmötet. Någon ursäkt för att inte kunna delta på årsmötet finns knappast. Och därför bör heller inte fullmakter få förekomma.

Eftersom styrelsens ledamöter kan värvas utanför medlemskretsen måste det särskilt lyftas fram att dessa har rösträtt.

Stödmedlemmar kan förväntas vara MSB, SKR, Brandskyddsföreningen, Brandforsk med flera. Även om samtal med dessa i första hand kommer till stånd i andra sammanhang så skulle sådana frågor komma upp att det kunna vara värdefullt att de har yttranderätt under ett årsmöte. Även i detta sammanhang kan det sägas vara en avvägning mellan öppenhet och slutenhet. Jag föreslår det mer öppna alternativet.

Medlem som har betalat årets medlemsavgift senast den 31 januari och närvarar på mötet har rösträtt. Rösträtten gäller den medlemsföreträdare som har registrerats på SRTJ:s hemsida. Som närvaro räknas både fysisk och digital närvaro. Rösträtt får inte utövas genom fullmakt.

Styrelsens medlemmar har rösträtt.

Stödmedlemmar har yttranderätt men inte rösträtt på mötet

13 § Beslutsmässighet

Förr var det vanligt med stadgar som krävde att en viss andel av medlemskader skulle vara närvarande för att mötet ska räknas som beslutsmässigt. Numera finns goda möjligheter för medlem att delta fysiskt eller digitalt. Därför föreslås årsmötet vara beslutsmässigt med det antal ledamöter som deltar i mötet.

Mötet är beslutsmässigt med det antal röstberättigade medlemmar som är fysiskt eller digitalt närvarande på mötet.

14 § Beslut och omröstning

Inte sällan ställs särskilda krav på att vissa beslut t. ex. stadgeändringar ska tas med kvalificerad majoritet. Mitt förslaget är utformat så att beslut kan tas på enklaste möjliga sätt. Förslaget tillåter inte slutna omröstningar, däremot slutna val.

Beslut i val och omröstningar sker genom acklamation eller genom handuppräckning om votering begärs. Om medlem så begär skall val ske slutet.

Alla frågor utom val avgörs genom absolut majoritet (mer än hälften). Val avgörs genom relativ majoritet (den som erhållit högst antal röster är vald).

Vid omröstning som inte avser val gäller vid lika röstetal det förslag som biträds av ordföranden vid mötet. Vid val skall i händelse av lika röstetal lotten avgöra.

15 § Valbarhet

Närmare beskrivning av vad som gör en person lämpad för att ingå i styrelsen framgår i instruktionen till valberedningen § 18

Valbar till styrelsen är den som är lämpad för uppdraget. Valbar till valberedningen, revisor och revisorsersättare är medlemsföreträdare.

Anställd i SRTJ får inte väljas till ledamot av styrelsen, valberedningen eller till revisor i föreningen

16 § Ärenden vid årsmötet

I många föreningar stadgas att styrelseledamöterna ska väljas så att en viss kontinuitet erhålls (hela styrelsens omsätts inte samtidigt). Sådana regler brukar inte fungera eftersom styrelseledamöter kan avsluta sitt uppdrag på kortare tid än de är valda. Då faller systemet. Här ger vi valberedningen frihet att själva föreslå den period en ledamot ska väljas på för att uppnå önskad kontinuitet.

Sista stycket ger möjlighet att ta upp andra frågor än de som angetts i kallelsen som t. ex. informationsfrågor. Om det är omfattande information som styrelsen eller någon annan vill ge så kan det vara lämpligt att före det formella årsmötet lägga ett sådant pass.

Vid årsmötet skall följande behandlas och protokollföras:

1. Fastställande av röstlängd för mötet.
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
3. Val av protokolljusterare och rösträknare.
4. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt.
5. Fastställande av dagordning.
6. a) Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret.
b) Styrelsens förvaltningsberättelse (balans- och resultaträkning) för det senaste verksamhetsåret.
7. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhetsåret.
8. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid revisionen avser.
9. Fastställande av medlemsavgifter.
10. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för det kommande verksamhetsåret.
11. Behandling av styrelsens förslag.
12. Behandling av i rätt tid inkomna förslag från medlemmarna.
13. Val av
 - a. föreningens ordförande för en tid av 1 - 2 år.
 - b. övriga ledamöter i styrelsen för en tid av 1 - 2 år
 - c. två revisorer jämte två ersättare för en tid av 1 år. I detta val får inte styrelsens ledamöter delta
 - d. tre ledamöter i valberedningen för en tid av 1 år, av vilka en skall utses till sammankallande.
14. Övriga frågor som anmälts under punkt 5. Beslut i fråga av större ekonomisk eller annan avgörande betydelse för föreningen eller medlemmarna får inte fattas om den inte varit med i kallelsen till mötet.

17 § Extra årsmöte

Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra årsmöte.

Styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte när en revisor eller minst 10 % av föreningens röstberättigade medlemmar begär det. Sådan framställning skall göras skriftligen och innehålla skälen för begäran.

När styrelsen mottagit en begäran om extra årsmöte skall styrelsen inom 14 dagar utlysa sådant möte att hållas inom två månader från erhållen begäran. Kallelse med förslag till föredragningslista för extra årsmöte skall tillställas medlemmarna senast sju dagar före mötet på det sätt styrelsen bestämt. Vidare skall kallelsen med förslag till föredragningslista publiceras på föreningens hemsida.

Underlåter styrelsen att utlysa eller kalla till extra årsmöte får de som gjort framställningen vidta åtgärder enligt föregående stycke.

Vid extra årsmöte får endast det som föranlett mötet upptas till behandling.

Om rösträtt på extra årsmöte och om beslutsmässighet vid sådant möte gäller vad som sägs i 12 § och 13 §

Valberedning

18 § Valberedningens sammansättning och åligganden

Valberedningen är på ett sätt föreningens viktigaste organ. Det är valberedningen som föreslår ny styrelse. Valberedningens ledamöter bör rimligtvis väljas bland medlemsföreträdarna.

I många stadgar framgår att valberedningen ska bestå av visst antal ledamöter. Inget annat. De anvisningar som ges till valberedningarna är ofta sorgligt torftiga. I några av de fall jag beskrivit ovan finns krav på hur valberedningen ska tänka när de föreslår ledamöter till styrelsen. Krav på geografisk, etnisk eller könsmässig fördelning är ju ett framsteg. Krav på att de föreslagna styrelseledamöternas ska ha vissa förmågor saknas i de flesta stadgar.

I föreningens stadgar kan valberedningen ges de instruktioner som behövs för att så långt möjligt säkerställa att SRTJ får en kompetent styrelse.

Förutom förväntningar på en ledamots förmågor är det viktigt att ange från vilken grupp som ledamöterna kan hämtas. Vanligast är att man kan endast välja styrelseledamöter ur medlemskadern. Då måste anges om urvalet endast är medlemsföreträdaren eller vem som helst som är anställd av eller förtroendevald till en medlem. Ett ännu öppnare alternativ är att inte begränsa urvalet alls. Vem som helst som har önskvärda förmågor och intresse för ett styrelseuppdrag ska kunna väljas till styrelsen. En pensionerad generaldirektör från MSB skulle kunna vara ett alternativ som inte bör elimineras på grund av begränsningar i stadgarna.

Så har förslaget utformats dock med begränsningen att styrelsens majoritet ska komma från medlemskadern – inte medlemsföreträdarna.

VD för SRTJ har ett stort nätverk och lär känna många inflytelserika människor. Valberedning bör inhämta VD:s åsikter och förslag innan de lämnar sitt förslag till årsmötet.

På samma sätt som att en arbetsgivare föreslår anställning och lönesättning bör valberedningen ha motsvarande funktioner när det gäller styrelse och revisorer. Valberedningen ska alltså ge förslag till arvoden. Det kan ju i vissa fall handla om att kunna locka till sig rätt personer.

Valberedningen nominerar ordförande i styrelsen, styrelseledamöter, revisorer, ersättare till revisorerna samt föreslår arvoden för dessa.

Valberedningen består av en ordförande, två ledamöter och två ersättare. Valberedningen väljs bland medlemsföreträdarna.

Valberedningen ska samråda med VD.

Senast tre veckor före årsmötet skall valberedningen meddela sitt förslag till SRTJ:s kansli.

Valberedningens ska beakta att det behålls kontinuitet i styrelsens sammansättning med en majoritet som kommer från medlemskadern samt att följande aspekter finns representerade i styrelsen

- *erfarenhet av svensk förvaltning på hög nivå,*
- *ledande företrädare för räddningstjänst i både förvaltning och kommunalförbund,*

- *representera stora och små räddningstjänster,*
- *förtroendevalda och anställda,*
- *spridda över hela landet,*
- *både kvinnor och män.*

Revision

19 § Revision

På medlemmarnas vägnar ska några oberoende personer väljas att granska förvaltning och räkenskaper. Jag har valt en ganska normal formulering där det möjligen sticker ut att revisorerna ska vara förtroendevalda. Vi avstår alltså från att nyttja auktoriserade eller godkända revisorer. Det torde finnas ett tillräckligt stort urval av kunniga ekonomer och verksamhetsgranskare inom medlemskadern så att vi på detta vis sparar åtminstone några kronor.

För granskning av föreningens räkenskaper och styrelsens förvaltning ska utses två förtroendevalda revisorer och två förtroendevalda ersättare. Revisorerna utses av årsmötet och ska vara oberoende av dem de har att granska. Revisorerna har rätt att förtroendevalda ta del av föreningens räkenskaper, årsmötes- och styrelseprotokoll och övriga handlingar. Revisorn skall inte ingå regelbundet på styrelsemöte. Föreningens räkenskaper skall vara revisorerna tillhanda senast sex veckor före årsmötet. Revisorerna skall granska styrelsens förvaltning och räkenskaper för det senaste verksamhets- och räkenskapsåret samt till styrelsen överlämna revisionsberättelse senast tre veckor före årsmötet. Mandattiden för revisorer och ersättare är ett år.

Styrelsen

20 § Sammansättning

Grupper med högst sju deltagare fungerar bäst för att för att få mer djupgående samtal. Större grupper med 8 - 12 personer kräver inte lika mycket deltagande från varje individ men kan möjligen ge flera perspektiv. Det torde vara fullt tillräckligt med en styrelse på sju personer. Inga suppleanter behövs eftersom styrelsen är beslutsför med fyra personer.

Styrelsen består av sju ledamöter varav fyra personer ska vara knutna till var sin medlem antingen som förtroendevald eller som anställd. Styrelsen utser inom sig de befattningshavare som behövs. Styrelsen får utse person till adjungerad ledamot. Sådan ledamot har yttrande- och förslagsrätt men inte rösträtt. Adjungerad får utses till befattning inom styrelsen.

21 § Styrelsens åligganden

Styrelseledamöterna kan förväntas få ta ett visst operativt ansvar. De ska kunna förhandla med företrädare för regering, riksdag, myndigheter och andra nationella organisationer och företag. Ledamöterna förväntas ha lång och djup erfarenhet av räddningstjänst samt representera olika förhållanden.

SRTJ:s verksamhet leds av en styrelse som är ansvarig inför förbundsmötet.

Den löpande förvaltningen sköts av verkställande direktören i enlighet med styrelsens riktlinjer och anvisningar. Styrelsen kan för beredning av frågor och handläggning av ärenden utse särskilda kommittéer.

Styrelsen beslutar om ombud till bolagsstämman, utser firmatecknare samt anställer och entledigar föreningens verkställande direktör.

När årsmöte inte är samlat är styrelsen föreningens beslutande organ och ansvarar för föreningens angelägenheter. Styrelsen skall - inom ramen för dessa stadgar - svara för föreningens verksamhet enligt fastställda planer samt tillvarata medlemmarnas intressen. Det åligger styrelsen särskilt att

- *tillse att för föreningen gällande lagar och bindande regler iakttas*
- *verkställa av årsmötet fattade beslut*
- *planera, leda och fördela arbetet inom föreningen*
- *ansvara för och förvalta föreningens medel*
- *tillställa revisorerna räkenskaper mm enligt 24 §*
- *förbereda årsmöte*
- *Stödja kansliet i vissa operativa frågor*

22 § Kallelse, beslutsförfarande och omröstning

Styrelsen sammanträder efter kallelse av ordföranden, eller då minst halva antalet ledamöter har begärt det.

Styrelsen är beslutsförfarande när samtliga ledamöter kallas och då minst halva antalet ledamöter, inklusive ordföranden, är närvarande.

Beslut fattas med enkel röstövertal. Vid lika röstetal, beslutas i enlighet med den mening som ordföranden företräder.

Vid sammanträde skall protokoll föras. Protokoll skall justeras av mötesordföranden och av en särskilt utsedd protokolljusterare.

Om styrelsen genom ledamöters avgångar inte längre blir beslutsförfarande ska styrelsen kalla till extra föbundsöte.

23 § Överlåtelse av beslutanderätten

Styrelsen får överlåta sin beslutanderätt i enskilda ärenden eller i vissa grupper av ärenden till sektion, kommitté eller annat organ eller till enskild medlem eller anställd. Den som fattat beslut med stöd av bemyndigande skall fortlöpande underrätta styrelsen härom.

Förkortningar

BRA – Sveriges Brandkonsultförening
CARER – Centrum för forskning inom respons- och räddningssystem
CiP – Civila Insatspersoner
CivO - Civilområden
CTIF – International Association of Fire and Rescue Service
CRF – Centralt Räddningstjänstforum
FEU – Federation of European fire officers
FOI – Totalförsvarets forskningsinstitut
FRIS – Föreningen Räddningskårer i Samverkan
FSFB - Förbundet Sveriges Frivilliga Brandkårer
Kirtj – Kvinnor inom Räddningstjänsten
LTU – Luleå Tekniska Universitet
MSB – Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap
NBLF - Norsk brannbefals landsforbund
NFCC –National Fire Chiefs Council
NJR – Nätverket Jämställd Räddningstjänst
NKR – Nätverket Kommunal Räddningstjänst
RRB – Räddningstjänstens Riksorganisation för beredskapsfrågor
SBB – Föreningen Sveriges Brandbefäl
SFPE-BIV - Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskap
SKKF – Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund
SKR – Sveriges Kommuner och Regioner
SRTJ – Svensk Räddningstjänst
SSR – Skorstensfejaremästarnas Riksförbund
Sve-bring – Sveriges Brand- och Riskingenjörer

Vad har sagts under intervjuerna

I stort sett alla intervjuade personer säger spontant – utan förpliktelser naturligtvis – att en branschorganisation skulle vara värdefullt. Här är exempel på citat

- Det finns många organisationer inom "området" vilket har skapat en spretighet
- Skulle vara bra med en starkare part
- Finns det verkligen plats för ytterligare en aktör
- En aktör som kan opinionsbildning
- Inte helt oäven idé
- Räddningstjänsterna är duktiga på att starta upp men sämre på att hålla ut
- Den ene vet inte vad den andre gör
- Skulle vara en styrka om vi talade med en röst
- Rimlig idé, finns ingen som företräder räddningstjänsten
- Skulle bli bättre tryck om vi talade med en röst i t. ex. frågan om nya byggregler
- Firechiefs council är en förebild
- Viktigt att branschorganisationen omsluter alla
- Räddningstjänsterna är väldigt olika – svårt att få ihop
- Alla vill ha normativa avtal, och sedan begär många dispens. Kan vi skapa samsyn?
- Det får inte bli några få som blir helt tongivande
- Hur ska föreningen ta hand om till den politiska viljan. Det är ju ändå en politiskt styrd organisation (med svagt politiskt inflytande).
- Gränssnittet verksamhetsfrågor/avtalsfrågor mellan SKR och Sobona är oklart
- Räddningstjänsterna är väldigt olika – vems tankar ska man gå på
- Vi behöver gå i armkrok i vissa frågor, i andra fall dela upp i samförstånd
- Vi behöver enas, vi sitter med samma utmaningar
- Varje räddningstjänst äger sina frågor, måste det finnas en nationell syn
- Alla vinner på samarbetet, de små vinner mest
- Samma tanke som 100-tusen klubben fast större
- Det är en handfull herrar i samma position som styr och som sitter fångade i sin vardag
- Man kan inte driva utveckling om man inte tillsätter medel
- Mansdominansen och manstänkandet luckras sakta, sakta upp. Normen styr. Men det går sakta eftersom kvinnor tvingas anpassa sig till uniformskulturen för att bli accepterade.
- Det behövs ingen revolution, mycket är fantastiskt, men skrået behöver moderniseras.
- För oss skulle det underlätta att ha en part med tyngd att samtala med

Tänkbara aktiviteter

En lista över tänkbara aktiviteter som dykt upp under hand och som ryms under SRTJ:s syfte. Listan kan förmodligen bäst användas för att stryka det som SRTJ inte ska göra.

- remissbehandling, remissyttranden, påverka utformningen av lagar, normer och bestämmelser,
- instans för samråd med nationella och regionala organ
- omvärlds- och intressebevakning,
- bevaka branschens intressen i förhållande till företag, institutioner, myndigheter och media
- opinionsbildning, att vara debattör
- skapa Medial uppmärksamhet
- Engagera rikspolitiker
- Skapa nätverk för politiker och chefer,
- nationellt och internationellt kunskapsutbyte,
- erfarenhetsutbyte,
- utbildningar, fortbildning, sprida kunskap,
- kunskapsinhämtning
- fånga upp goda exempel
- utredningar,
- Strukturera nationell erfarenhetsåterföring,
- Skapa samsyn
- ta fram förslag initiativ till forskning och utveckling
- konferenser och utställningar,
- ge ut tidskrift och digitala medier,
- stödja räddningstjänsternas anpassning till viktiga förmågor i framtiden
- arbetsrättsliga frågor
- uppmärksamma personers särskilda insatser genom utmärkelser
- ge ut stipendium för särskilda studier,

Medlemsavgifter

Räddningstjänstorganisation	Medlemsavgift
Alingsås och Vårgårda räddningstjänstförbund	27 000
Aneby	10 000
Arjeplog	10 000
Arvidsjaur	10 000
Arvika	13 000
Bengtstors	10 000
Bergslagens räddningstjänst	42 000
Bjurholm	10 000
Boden	14 000
Bohus räddningstjänstförbund	40 000
Boxholm	10 000
Brandkåren Attunda	150 000
Brandkåren Norra Dalarna	29 000
Bromölla	10 000
Dals-Ed	10 000
Dorotea	10 000
Eda	10 000
Eksjö	10 000
Eskilstuna	53 000
Finspång	11 000
Flen	10 000
Gislaved - Gnosjö räddningstjänst	19 000
Gnesta	10 000
Gotland	30 000
Gällivare	10 000
Gästrike Räddningstjänst	82 000
Habo	10 000
Hagfors	10 000
Halmstad	52 000
Haparanda	10 000
Heby	10 000
Herrljunga	10 000
Hultsfred	10 000
Hylte	10 000
Hässleholm	26 000
Höganäs	14 000
Högländets Räddningstjänstförbund	30 000
Jokkmokk	10 000
Jönköping	71 000
Kalix	10 000
Kinda	10 000
Kiruna	11 000
Kommunalförbundet Hälsingland	31 000
Kristianstad	43 000

Laholm	13 000
Landskrona	23 000
Ljungby	14 000
Ljusdal	10 000
Lomma	12 000
Luleå	39 000
Lycksele	10 000
Malung-Sälen	10 000
Malå räddningstjänst	10 000
Markaryd	10 000
Medelpads Räddningstjänstförbund	62 000
Mjölby	14 000
Motala	22 000
Mullsjö	10 000
Nerikes Brandkår	126 000
Nordmaling	10 000
Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund	56 000
Norrhälsinge räddningstjänst	23 000
Norrtälje	32 000
Nyköping	29 000
Orust	10 000
Osby	10 000
Oxelösund	10 000
Pajala	10 000
Perstorp	10 000
Piteå	21 000
Räddningstjänsten Dala Mitt	78 000
Räddningstjänsten Enköping-Håbo	35 000
Räddningstjänsten Höga kusten - Ådalen	30 000
Räddningstjänsten Jämtland	65 000
Räddningstjänsten Karlstadsregionen	73 000
Räddningstjänsten Mitt Bohuslän	41 000
Räddningstjänsten Mälardalen	113 000
Räddningstjänsten Skaraborg	93 000
Räddningstjänsten Skåne Nordväst	115 000
Räddningstjänsten Skånemitt	16 000
Räddningstjänsten Storgöteborg	406 000
Räddningstjänsten Storstockholm	575 000
Räddningstjänsten Syd	263 000
Räddningstjänsten Sydost	88 000
Räddningstjänsten Söderåsen	17 000
Räddningstjänsten Väst	56 000
Räddningstjänsten Västra Blekinge	31 000
Räddningstjänsten Östra Blekinge	47 000
Räddningstjänsten Östra Götaland	164 000
Räddningstjänsten Östra Kronoberg	15 000

Rättvik	10 000
Sala	11 000
Samhällsskydd Mellersta Skaraborg	39 000
Skellefteå	37 000
Skinnskatteberg	10 000
Skurup	10 000
Smedjebacken	10 000
Sorsele	10 000
Sotenäs	10 000
Staffanstorp	13 000
Storuman	10 000
Strängnäs	19 000
Strömstad	10 000
Sunne	10 000
Svalöv	10 000
Svedala	12 000
Sydöstra Skånes Räddningstjänstförbund	42 000
Säffle	10 000
Sävsjö	10 000
Södertörn Brandförsvarsförbund	298 000
Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund	28 000
Södra Älvsborgs Räddningstjänstförbund	100 000
Tanum	10 000
Torsby	10 000
Tranås	10 000
Trelleborg	23 000
Trosa	10 000
Umeåregionens brandförsvaret	71 000
Uppsala brandförsvaret	137 000
Vadstena	10 000
Vaggeryd	10 000
Vellinge	19 000
Vilhelmina	10 000
Vimmerby	10 000
Vännäs	10 000
Värends räddningstjänst	58 000
Värnamo	17 000
Västervik	18 000
Västra Sörmlands Räddningstjänst	22 000
Ydre	10 000
Åmål	10 000
Årjäng	10 000
Åsele	10 000
Älmhult	10 000
Älvsbyn	10 000
Öckerö	10 000

Ödeshög	10 000
Örnsköldsvik	28 000
Östra Göinge	10 000
Överkalix	10 000
Övertorneå	10 000
Summa	5 267 000